

Jovan
Cankar

La narodov blagor.
Komedija.

Juan Cankar
Kard. za narodov blagor.
 - Komedija v štirih dejanjih.

pl.
 Alekzij Gernik.
 Dr. Anton Grozd, lež. poslanec, obč. svetnik ist.
 Katarina, njegova žena.
 Matilda, njegova nečakinja.
 Dr. Pavel Gruden, lež. poslanec, obč. svetnik ist.
 Helena, njegova žena.
 Jozef ~~Glander~~ ^{Murmelja}, lež. svetnik.
 Njegova žena Murmeljovka.
 Julijan Piska, žurnalist.
 Piska, literat...

From Karlsruhe jurisd. roodnik gez. d. v.
 Prof. ~~Kreuzer~~ ~~gummi~~ ~~schreib~~
~~Hopmann~~ ~~Stehelce~~ ~~noed~~
~~St. schreib~~

Two degrees.

[illegible]

in y. zena. $\frac{1}{2}$ prizer.

in n. j. zina. 1. priizer.
Groz. / Os. Sčaka Sčarka in Kadivec. Mameleja
in ~~občinski~~ občinski svetnikov v parkovih sloje resno
in včasno pred Grozdom, ki izgleda razklesan in
nevožen.

Mimoljé (nadlegujo slovesen govor)..... Tako je
borej darovali: dan-dan veselja in ~~svetani občinskih kraljevstev~~
~~občinskih~~ za ves naš ^{Brez ribarstva} mili narod, za udo
našo lepo domovino. ~~hose~~ kraljevih vrc posilja
jemes ob Vaši nedolasetletnici vroče želje
k Vašim goščinam, da Vas ohrani še mnogo
leta kislenu narodo, kateremu ste poročili
vse svoje moči in zmoglosti, kateremu ste
darovali toli in kolikrat svoje osebne
~~hose~~ interese, svoje telesno zdravej in
svoj lastni mir. Lutka Puelo, reciem, 1887

2. pizar

Prezidi. Rånkar

Scika (prije krapas - selo, mimo Gvozda k Sinatku in
Kadivar, poklon se Gvozdu). Kaj se je obkrožanje
že pričelo?

Mimolaj (prestane v zadržanju, ostali se ožrjo po Lanki, problem nadaljuje)
~~razprava o Lanki~~ ~~da ... smelo vstane~~, ~~da se v ...~~

neokreten, preprosto in zdi se mi, da ne zahteva veliko.
Ker je neokreten in preprosto, mi ngaja najbrž
razbuzdanost in kakelnost. To mi najuži. V ta namen
bi bilo dobro, da bi bila tvoja baraba še bolj
enostavna....

Katarina. Anton!

Groz. Nisem se ogorajal... Frigusa bi bila lahko
bolj nemarna... par kodrov naj bi veselo na
čelo... ~~ali na čelo~~ samo na eni strani; to nepravil-
nosti pridignosti... Tu o priliki se drži za minuto
na ~~poedino stran~~ prežijo, na sentimentalnost,
tudi to je koristno. Ali ne veš kot za minuto.

Matilda. Ne boji se game, stiček; jaz mislim,
da imam veliko laun za komedijo; ~~in tudi veliko~~
~~in tudi veselja~~ imam gungo... Prosim vas, letka, ne
bodite žalostni; kaj ne vidite, da igramo samo
komedijo? ~~(Matilda)~~

Groz. ~~Jaz~~ Zdi se mi, ~~Matilda~~, da me ne raz-
umeš dobro. (Kardivec pride iz obednice, pogleda v oltar kar se vme.)

Matilda. Ne samo komedijo? (Kardivec pride iz obednice, pogleda v oltar kar se vme.)

Katarina. Jaz se bojim zake, Matilda.

Groz (Katarini). Odložiti ga uroč svoj prvi
služaj... če ne moreš, se ~~služaj~~ slušaj, od
luci.... (Matilda). Paži se torej, premisli vsek
pogled in vasko gesto. Zvečer pride, Grundnoška...
~~da se ne da ji predržati~~ pot, ~~gataj~~ Grundnoška
je lepa ženska... ~~odloži~~ kakor vem ti povedal!

~~Vsek čas naj bi ti služil.~~ (Matilda)
~~med vrtom se sva s Kardivcem~~

7. prizor. (7. prizor.) (Wite v obednico.)
Matilda. Katarina.
Polem Kardivec. Matilda. Katarina.

Katarina (stojno). Matilda!

Matilda (z glasnim smehom). Ali letka!

Kardivec (hiteo iz obednice). Matilda! Matilda!

Prosim te pri živem Bogu... zdi se mi, da se loti
skoli nekaj prede... ~~Jaz~~ Protestiram proti tvojem
razzornemu smehu! Kaj se godi? Na dan
3 besedo!

Matilda (afektirano). Dergi. Fiane, bratane moj!

Kardivec. Vrag ti vzemi bratance... ~~Opustite~~
letka!... Pa b kakšno glorijsko ga pričakujete!

To je navnoost - opustite letka - impudimentus!
Tisti virji ozi, kile obče koristi, neredov
blagor in tako drže - humbug, laž, neumnost...
opustite, letka!... Kaj pa je na tem človeku
kaj pa je na tem ~~sta~~ lepon, kaj ga imate z njim?

Katarina (z dolgodušnim nasmehom, inico). Fiane, ti
se vedes jako nedostopno.

4
#H vas je ... (Mmoljevski) Po tako dolgo času spet enkrat!
~~Gruden~~ Mmoljevski (Ah, milostiva, ... skida v svojem
prijaznem govoru se tako malo menim za ves svet...
in verjemite mi, človek ima tudi v samotni svoji
inost, svojo posebno zabavo, katere bi mnogokrat
ne delal za ves svet in kar se beži sredi sveta —
Grudnovka (seje & Mmoljevski v beedo) (Kafkova) Kako ste se
povzeli, kaj nekega je na Vasem obzoru;
in to mi čudno, na danu in avencam dan.

Gruden. Gotovo vam je hoplo pri uchu ob teh
iskrenih ~~stvarih~~, ki jih napravljate ves narav
Vasem soprogu.

Karolina (nekeho v gredci). O — da ... gotovo...

Mmoljevski (se je v tem polu ocvopila Karolina). Ne kajite,
prosim Vas ... Vi ste že zmislili tudi zanjajalni mla.
denic... Vasa maza ne počiva. Prosim, izvolite, bodite
tako prijazni, pokažite mi s priliki svoje umstvene
plebove svojih navdušenosti. Krenite, če je
človek tako navdušen; jaz živim ob sami navdu
šenosti; idealizem ni nič samostojnega, res ne.
Kako mislite Vi?

Karolina. Ni, nič, čisto nič ne!...

Mmoljevski. Oh... da... jaz mislim, da pride čas, ko
bo napojila ~~sveta~~ ideja slovenske vzajemnosti.
Vse arca, ne samo kide izvoljence, ki danes v
svojih kitihi sobah, polni svetle navdušenosti —
(Mmoljevski & Karolina) Karolina. Dr... gotovo... spodite... (Klanjajo se milostivo...
misljajo, kariz. (Kopernik))

Grudnovka (govori z Matildo; Gruden medtem & Karolina).
Kaj dovoljen obzorek? Eji. Toda prosim Vas, ne
jaužite zaradi tega; Vaše napake ustavite s sime
Torej ga ne more videti? Jako interesanten
človek: neroden in pošten; čisto nič se mu ne pokaže
da bi bil tako bedasto bogat, kakor pravijo, da je.

Matilda. Čemu pa je sploh prišel tu sem?

Grudnovka. Oče mu je umrl in zdaj ko je svoboden
in ima denarja, misli igrati veliko vlogo. Tudi
oženi se morda.

8. prizor.

Grejinski. Dr. Grozd (kita iz obednice)

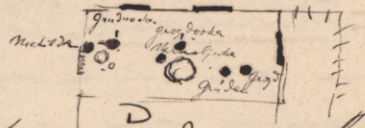
Dr. Grozd (pozdnavi Grudna itd.) Neizkušeno mi je
da ste se odzvali mojemu povabilu... (Hvala iskrena
za takšno častitke.)

Gruden. Nekaj lepega je, če poslušni človek tako
gumljive izjave navodove hvaležnosti; kakor jih
poslušni danes bi, moj stari prijatelj!... (Pistikan
bi zaradi tega še poročej.)

Groz. Nicem zahteval kacega veličanja — in
odkrito povedano, — ob takih serenadah, častitkah
itd. mi je bilo zmislom nekeho leano.

Gruden. Je... v nekem ozir situo... res... Ali parati
sem se hotel, dragi doktor... kako pa je... kisto

afers, ... ~~ti je pa nekaj~~ mi je zagovorilo na miza, sam
ne vem od kod...

Groz. Kakšno afers misliš?

Gruden. O rajnem Golobu, o sistemu čudnem kiclorika
in poctu... mag vedi kaj pripovedujejo o njem... da je
zšel zadnje čase... po bagve čegovi kivi... v veliki mizerji...

Groz. Ah... tako... (Gusta mati ozirja na levo.)

Mumoljevka (sedi z Grozdovke za redno mizo.) Bravi blagoslov
je tak človek za nas ubogi narod; to je usoda,
milostiva, usoda jim določi njihovo pot že
vnaprej; oni so ~~gostilica~~ resiteli in vodniki.
Nahodovi je po naruri. Glejte, kako mi prihajajo
vse nra neuposti; kako ~~moje~~ kveijo svetle ~~na~~
med njegovimi ~~koraki~~; meni je kaplo, huda ga
vidim in čepomilim, kolike koristi bo njegovo
delovanje za razvoj naroda in posebno še za slo-
vnanost vzajemnost... (~~Gusta mati~~) Ali ne mislite?

Grozovke. Da... opustite... (Mumoljevka govori: Inji.)

Grudnovka (sedi za mizo na levi, Matilda stoji ob oknu.)

Celo zaradava, čisto reeno! Sam Bagovč, kako je
zšel doley...

Matilda. To mora biti dolgočasno.

Grudnovke. Ni dolgočasno; narobe; celo nekaj
pikantnega je v obicvanju s takim človekom.

Brate vidi, - jaz vam ga priporočam!

9. prizor.

Peljsinji. Klekič, ^{pl.} Gornik, za njim
Plumjan in Klebelke.

(Vsi vstanejo; Grozd hili Grudnovka naproti; pozdravi.
Kremzarja le mimogrede; Klebelkeka sploh ne.)

Groz (Gorniku). Veliko čast ste mi napravili,
blagoslovje; skoro je nisen upal ved, da nas
ugveselite... dovolite, da vam predstavim svojo ženo.

Gornik (kobičadino, malo v zadregi). Kaj bi ne prišel,
to sem obljubil. (Katerini) Dober večer, milostiva.

Gruden. Vi tudi tukaj gospod doktor?

Gruden (zelo nelagodno). Če ne zaradi denega, blagoslovje,
bi prišel zato, ker sem vedel, da prišete Vi.
Zdaj ste v solnce, okoli katerega se vrtno
sui manjši planet... da se lahko izrazim.
Prinesli ste nekaj svežega, zdravega v naše
javno življenje — (Grudnovka in Matilda sta prišli
na ude roba, kjer stoji drugi.)

Groz (reže Gruden v besedo.) In tukaj blagoslovje,
dovolite, je moja nečakinja... kakor koli ne-
mojega svaka. Je od zgodnje mladosti je pri meni,
~~tako da mi~~ od očlove smet...

Gornik. Zelo me veseli; gospodična (ugleda Grudnovko).

Ah, milostiva! (Grudnovka, ki je vstala, se obrne k Gorniku; jaz imam
več, - če ne pomisliti, kako težko je, predno
vas more človek videti ali celo govoriti z vami.)

Gornik. Kako ko mislite, milostiva? Jaz sem

7.

May.

Grubbsoke. Liomark...

Groz (stari Kremenjariji spedi). ~~Da~~ Ray in bizica,
kerker in drago; men je do vpejedno, - le uje
gove ikada!...

Groz. Opraviše, blagorodje, lei vas motim... ~~at~~
~~binde gospoda ne hotela ničelito skrepiča.~~
~~pod nečinja...? (Valazzeja; Groz) prime Gornika~~
~~pod pajduko, proti obedu, i. t. d. (Groz) Praden, ga najima~~
~~cermo, na blazdico... na kraljko blazdico... oporok.~~
~~(Prime Gornika pod pajduko; proti obedu.)~~

Gradnorka (pol s rucnom). Jaz tudi mislim, da se
ne more poslati. (Gradel proti ozadju) Gradnorka
proti veliki mizi.

10. pizor.

Mumoljska. Predavajte, prosim vas, dragi gospod
Štebelce. Poezija je v celini knjižniška in
pravno stvar, ki je poezija in ni poezija. In pravno
vsi umetniki, gospod Štebelce: - nekaj mehkega...
in nekaj trdnega je v njih...

se pri tem na blagor celokupnega naroda in ne ~~glede~~ ^{glede} na to, da bi Vas lahko že s samim svojim ^{registriranim} ~~registriranim~~ deljstvom spravili v nevilike ~~in s tem~~.
Gornik (v zadregi, izmučen). Prosim, razložite mi jasno... ne razumem Vas natančno...
Gruden. Drušini, veče... ta šestdesetletnica, je samo pretepa. Nisem prepričan, ~~da~~ ^{da} je sploh že izpolnil šestdeset let... Hotel se je pokazati, postaviti se eno rekel, pozna Vas upli, ~~vedno~~ s katerim razpolagati je vzel svojega družabnega položaja in vzel ~~razpoložnost~~ svoje redovine. Tako Vas je Grozd izbral - Vi ste mu lastnica. Tudi svojo ~~skrajno~~ ^{nečakano} nečakinja bi vam rad prilegil.
Gornik (zadržan). Mislite?
Gruden. Gotovo; na vsek način bi vam jo rad prilegil. Jaz sicer nimam nobenih predhodov s njeno nečakinja, - ali sverim Vas, blagoslovje....
Gornik. Hvala... takih stvari nisem pričakoval, resne...

14. prizor.

Grejži, Grozd, Mmolji, in občasno svetnik iz sestrnice.

Grozd (zamahne z roko, razjuren). Vi ste jako naivni; kaj mislite, da ga ne poznam? On peče svoj kosci. No meni je vse jedno, - pa če se razdeli na dva kabora.
Mmolji. Jaz mislim, da bi bila to velika škoda za vseobči napredek ~~zakonec~~ - -
Grozd. Ne blebecite neumnosti.
Kremžar. To so vsekakor važni momenti v naši najnovejši zgodovini. Gdi se mi, da je naša na razpolo.
Grozd (gre k stolu). Gospod Stenke, - storite mi uslugo. Povejte Grudnu kako novico; ta človek je stvarno imolast, a meni je to neprijetno, skrajno neprijetno.

Stenka (pogleda na Grozda). (Se napoti k Gorniku in Grudnu).
Stenbelce (vedane). Gospod Doktor... gospođa slava...
Mmoljeve. Pozor, gospođa... preživji besedo...
Kajti pozivji je diško, kar človeka - - -
Stenka. Pozor! Lillanthium!

Stenka (Grudnu). Čisto gotovo! (prine ga pod pazduho). Poslušajte me, prosim - -
Gruden (se brani). Ali ne, dovolite - to vendar ni nič važnega; jaz sploh ne vem, sproskite, čimni mi to pripovedujete...

Stenka. Vseka stvar ima svoje posebne vzroke; nekateri imajo tak so pomembni in nvaževanja vredni, drugi so nevažni, a vzroki so kljub temu. Takaj če je vse še tako majhen, ocel je nazadnje vendarle.
Stenka (se pridruži Stenki in Grudnu). O čem pa stvarnavate tako enjektivno?

Stenka. Imenitne reči, Stenka... Ne, gospod Doktor - prosim, poslušajte dalje.
Stenbelce (stoji). Gospođa!...

mislite, da je Gornik zelo navaden sepec?
Pirke. Seveda je sepec. (Matilda proti vhodu, pirke vstopi
si zaključijo sari z robaem ker edite).

17. prizor.

Pirke ^{za njima} ~~Matilda~~. Groz, Gornik, ~~Matilda~~
Groz (zavus Gornika). Svoji ženo bi vam prodal, Pirke
gotovo: zdignite ga na svoji rame in on vam
proda svojo ženo. Jaz eicer nimam nobenih
predsedkov o njegovi ženi, toda svarim Vas.
Gornik. Svojo ženo, pravite?

Groz. Plepen je, kerker sem vam povedal. Plagi se,
vohar, mežika; človek bi mislil, da dela komplimente,
pa jih ne dela, temveč občekepe.

Gornik. Komplimentov vam ni delal.

Groz. Ah!.. On je ^{lore} govoril! ~~Svoji govoril~~ Pirke
Vas, opustite blagosodje, kaj je govoril? Verdel
sem, da ho govoril, - in res je govoril! ~~Ali ne~~
~~ho sed govoril~~ ~~Tudi je govoril~~!! Kako je govoril?

Gornik. Ali dovolite vendar, meni je vse to popolnoma
neumerno. Kaj se vam stori?

Groz. Pirke, blagosodje?

Gornik. ^(minus in dolgodivno) ~~Kaj se vam stori~~, da me preganjate? Pirke
vam, da se nečem vtikati v javno življenje.

Groz. Gotovo, blagosodje, se tudi ne bi spodobilo,
da bi zastavljali svoj vpliv, svojo neomanežirano
osebo za sake - opustite - svinje, kot je tale
Gunden.

Gunden ^(se jima pridruži; Pirke, Pirke, Groz, Dvorak, blizu njih; Mmolijski & udi za njima)
opustite, blagosodje, da vam o tisti stvari...

Groz (poligne Gornika za uho). Poznamo tisto razno stvar...

Gunden. Kakšno razno stvar, opusti prijatelj, kakšno
razno stvar?..

Groz ^(se z večjim podzunkom). Poznamo ^{mi} tisto razno stvar!! -
Kerker sem vam dejal, blagosodje, - Vi se ne poznate
razmer in ne poznate ljudi: - varčujte s svojo blago.
Gunden ^(se zveže)...

Gornik. Na koga je to bilo, prijatelj, ali bifeš name?

Groz. Nisem govoril o seboj, prijatelj. Dugi ^(vsi)
Mmolijski ^(ker počlnajz) Krenjiz ^(Pirke blizu ob niji; Kkbelce)
red, Krenjiz, Pirke se približata, Mmolijski in Dugi ^(prijateljski)
udi ^(glove Pirke, obujena z vsem telesom od nize k gorniku i. d.)

Gunden. Taven di jako minus, da si vnaprej prepove.
dajem take dovolimnosti, - a Vas, blagosodje, svarim
prijateljsko in neselčno pred ljudmi, ki mislijo
samo na svoje umazane koristi.

Groz. Na koga je to bilo, prijatelj, ali bifeš name?

Gunden. Nisem govoril o seboj, prijatelj. - Da, blagosodje,
je pred bednom dan, kakoj tisti hip, ko ste
nastanili v našem mestu, so prejeli na Vas, na
stavljali so svoje mreže, - in ^(pod preprogo) ~~različnih~~
izmislenih ~~reklamacij~~ ~~različnih~~

Groz. ~~Ne upošteva tega, blagosodje.~~

Mmolijski. Gospode... v imenu vseobčnega blagra naroda
Dovega, posebno se v imenu slovenske vzajemnosti -

Ščunka Silentium!.... Zdarj gre za koristi narodov!

Ščibelce. Oprostite... ne razumem docela...

Groz. Blagorodje, ogrejte se nam; ali ni prebledel od pohlepnosti, od zavisti?! Svačil sem vas o pravem času in zdaj ga vidite... ~~sestavljajo~~

Gorniki. Ali poslušajte nas, gospoda, zagotavljam vas — Gruden. To je brezprimerno kinevstvo, — ali kinevstvo je tvoja natura...

Grudenovke. Pavel!
Groz. Blagorodje, ~~sklenite se od njega~~, da človek je blazen, ~~od pohlepnosti~~ je zblaznel je od pohlepnosti... ~~nečakajo~~

Gruden. Od pohlepnosti!! — Ti, ki bi hotel svojo ~~hčer~~ ~~od pohlepnosti~~ ej! — poznam# te!...

Groz (skrajno razjarjen). Šlepar! Šlepar! Šlepar!
Gruden. Zapomnite si to uro! — Od tega dneotaka je naš narod v duhu ~~haborih~~ (gre hitro proti izhodu;
intolake Grudenovke) ~~Kardivec~~ (Grudenovki).

Kardivec (naivno Grudenovki). Milostiva ali bi ga ne vzel sebi?
Grudenovke. Izolite?
Kardivec. Gornika.

Grudenovke. Gospod Kardivec!
Kardivec (prestrašen). Pardon! — Gornik. ~~Oprostite~~ ^{obstojita med vami} sem ^{ja} iznenaden — (Matilda in Katarina iz obednice)

Mumalja. Zdi se mi, da je to eden najvzvišenejših znamenstov v zgodovini našega naroda. (Grudenovke in Gruden pri izhodu; Ščibelce, Mumaljeva itd. gordugi in prepletenji.) Matilda in Katarina iz obednice.

Katarina. ~~Gospoda, recite mi~~ (na dvanajst, ko vpliva prepletenje in razpletenje oblačja)

Zástor.

[illegible]

Gruden. Pisal je stvarno ~~.....~~...

Primer. Ali kaj posebej ljudje, kaj posebej narod?

Gruden (cita), Ali nazadnje... so mi vse popolnoma rešeno.
Taki leprovi vendare niso...

Gradec. Glu ... kaj to je ravno — — — — — kaj to

gindlen (grî proti robu na desno ter se vije). ~~Helena se ne pri~~
~~verz naga.~~
sem si hotel spomniti; - neha ~~neha naga.~~

Quellen. Fische stuar z Gornikom - regimes?

Gruden. ~~Ne morem se izgovarjati, ker si nisem~~
~~Teisterhüfner. Ali jaz mislim, da je v stvari nekoliko~~
~~nevarnosti, sicer bi jo že poračali.~~

Ker me me. Jalst meavness, ze rec pu meign.
~~Garden. Opast. (Potha je.)~~

Prepisnja. Piartha in Pinka (iz vzgaja).
Piartha. Klanjam se, milostiva, (Gospodni) tati Bogj, deke?

~~Lisaska. Pigeleil neu von Pönke milochine.~~

3. Leinke, ne ~~u~~ usluga sein Van, milodive. Reje
občinskega sveta nito zeme; spim rajši doma

Scârke. Tem slabă; dar je poi nas interesantă, je
o enem umăno.

學

* *Bretha. Klavium* se.

2 oz. of
L. C. C.

3. Prizor.

Graduska. Tiska.

with 9.
~~prova~~
~~prova~~
~~prova~~

Scinka. In emesino.

Grudnovec. Inake prav. Ali bih bil je kakeh šest zrak, ki je
človeku na razpolago.

Linke. Geben; rüber zu vord. in zübermerk.

Quintavos. Zato je nepravilna, kadar ni zadovoljen s stvarmi, kakršne so. Vse stvari niso nič boljši od nas, - razlogček je samo ta, da ste nezadovoljni; a to vas ne opravičuje.

Scinka. Motike se, imitativne, gung sem, jecho zardovneljen.

Imam samo napako od rojstva: moj nos je namreč
jako fin in ne ~~prevelik~~ ^{prevelik} veliko. Če i zabienem nos,
~~pač~~ sem - slava! da namravim na prejšnji

~~dem~~ dem 2. klase. In naprovin največjo lumpenizirano
gradnjo. ~~Bo. Mieser~~ Bodite odkar potrebni in pustite
živeti ~~Asar~~ Rada bi vas slišala bolj in naprovin

ironij ~~isto~~ ^{načelnik} Rada bi Vas elisala kako govorite iz ruci? ^{načelnik}
~~Šanka. Jati me~~ ^{načelnik} ~~načelnik~~ ^{načelnik} elisat će nikoli?

Grudnówka. Je... to je bilo ^{na} naračnost iz uet! In Vse
sponziranje se zgrajalo? Je zgrajeno na tiste lepe case?

Čička. Niv. rec. (Kratko odmer.)

Grudnovek. ¶ To so bili hiki 'Casi' ... Takrat še bili
idealni človek ... v hiki 'Casi' ...

Pinka. Da, in ostalo mi ⁿⁱ drugega iz tistih časov nego fraze. Od teh zdaj živim... (Spomenjem glason). Glejte, karus je dobro, če je bil človek kradljivčen. Kar je bilo lepega in reničnega, je sicer izgubilo za zmirom, toda ~~obledela~~ plavč je pustilo v sobi. Besede so ostale, tiste fraze namreč, ki so laudanes naše ~~svetih~~ in vse naše bogastvo.

Quadrone. Al. μ rovin₂ Var, kaj pe hooete bey fuz ?

Pčinka. Res je, vsak upor bi bil neumen in brezposlen.
Tiste lepe besede, ki so nekdanj nekaj pomenile
in ki so zaradi tega vzivale sprevrženo spoštovanje
so ^{zapravo} postale fraze; spoštovanje pa je ostalo in
kdor te fraze razume, je izdajalec različnih idej,
svetinj in tako dalje...

Grudnówka. To napisał mi iśherka, nesiace. Zindje
zive parkor so ziveli in base ne iškade in

Šunka, škodujajo, ubijajo!... Laj ne ubija s kolom,
ali plazi se po žilah kakor slon, počasi in spregno,
ne sprži se, kako deluje... Ali mislite, da je res
mogoče še dolgo živeti v takem grozljivem
polnem lazi in praz, da se ne vidi več preko ceste? -

Prudnoșka. A Vi zivite^{venear} - Vi delate rami de prag,
Vi jih propagiate, Vi jih hranite; avno Vi; nas-
imeni lui zurnalist, phasite po cestah, da ne duja
cay hise...

Pčinka. ~~Je na svia. Ja bi se grizel prave v svia.~~
Nah me zavadi tega tuc manj ne grizet v oči... (Vokame.)

Zanimajte me po pravici: jaz sem nesrečen človek. ~~Kdor~~ je danes nesrečen, je zanimanja vreden. Tudi je samo pripoznati koleno, samo slabo smehljati se je treba... nič drugega. In ničesar ne sme človek videti in ničesar si ne sme želeči... Ali jaz vidim, kako gremo vsi skupaj navzdol, v neskončno hlato, jaz vidim, da so nam lagi in frage vzeli že disto malo, kar smo imeli dobrega in krepkega v sebi. Kdor bi gledal do življenja od daleč bi se mu smejal; ~~kdor~~ ga ~~pa~~ mora živet in je pozitiven, je najboljši, da se obesi... Ničesar si ne sme človek želeči, ničesar želeči!... Ali jaz bi rad gledal ljundi, ki govorili brez strahu in brez ozirov in brez nebrčnosti, rad bi gledal ljundi, ki bi pljunili pod nogo, predno bi izgovorili eno kistih fraz, od katerih zdaj živimo in ki so cilj in konec vsega našega neumnega in brezpomembnega delovanja... In to bi vendar ne bilo ~~to~~ bilo tako težko! — Samo oči bi bilo treba odpreti... ~~ker ob eni priložnosti, ko smo si~~ ~~neoblikovane varuhe morali dodati jouskute fraz...~~ ~~Ni~~ drugega bi ne bilo treba: — samo oči odpreti; dokler jih prah popolnoma ne zaprasi... Zrak bi se izčistil in mi vsi bi dihalo... dihalo... (z minejšim glasom, po katerem preskoka). No daleč je do tega...

Grundovka (nehako zdugej). To je vsekakor... interesantno...

Šinka. Da... interesantno je... Oprostite, milostiva, ali niste želeli nekaj posebnega?

Grundovka. A zakaj Vi ne odprete oči?

Šinka. Oprostite, ali niste želeli nekaj posebnega, milostiva?

Grundovka. Zakaj Vi ne izčistite zraka?

Šinka. Ali mislite, da sem govoril fraze?

Grundovka. Ne, tega ne mislim.

Šinka. Prosim Vas, mislite ^{zopet}! — Jutri namreč predem, da izlažem svojo vsekdanjo laž o narodovih idealih...

Grundovka. Vidite k nam!

Šinka. ~~Ali~~ ~~ne~~ ~~želite~~ ^{le} milostiva.

Grundovka. Nikakor ne. Vidite k nam, pisali boče vsobodno, po svojem srcu.

Šinka. Bi mi ne bili ~~zelo~~ ^{zelo} hvaležni... Ali veste, zakaj je pes zvest svojemu gospodarju?

Grundovka. Kam spada to?

Šinka. Ker je navajen njegove palice. Navajen je njegove metode in na metodi je veliko težje ^(leže). Ako vam je prav, milostiva, prediva k stvari ^(leže).

Grundovka. Prosimo mi iskreno, kako sodite o tem našem razdoru? ~~Da~~ Ne verjamem, da bi se ~~resnično~~ ^{resnično} navduševali za svojega sifa.

Šinka. ~~Res~~ ne navdušujem se ~~za~~ za nikogar...

Grundovka. ~~Kakšno~~ Čuden politik ste! Narod se razdeli v dva tabora in Vi ostanete kladni...

Šinka. Ali prosim Vas, milostiva — kakšen narod se je razdelil? Koga ~~ga~~ ^{ga} briga to, če je ~~tho~~ ^{tho} doktor Grozd razžrlil Vasega sopuoga?

Grundovka. Imate čisto posebne majere... ~~Ati~~ A kidi

tega človeka? Kakšen vrag ga je pinnerel tucem?
Kaj ima prav za prav opraviti v našem mestu, —
in sploh ali je sploh za kakšne sake? Čisto za
nobeno: — nepotreben človek! Dva duša bi ga ne
pogrešila, če izgine to mo. Da, z največjim bi
mu prepeval nagrobnice, — samo izgine naj! —
Gruznovka. Kdo je ta človek?

Kardivec. Gornik! — In kakšni dostojanstveno ^{hoji} pride; in
prvi pogled bi se dalo misliti, da je pošten... Toda ima
poslovne namene, vse polno poslovnih namenov!
~~Pravi~~ „Dobro večer, gospod Kardivec!“ — Poslovni
nameni, — za vsako besedo; je v očeh se mu vidi
da ima poslovne namene. — „Klanjau se, gospodina
Matilda!“ — Jaz te vidim, bratec, kako natanko
te vidim! Kie dunge, kot krepalica se mu zagiblje
in v tistem hipu so na dlan vsi njegovi po-
stanski nameni!

Gruznovka. Zberaj vam je kakš zoperu?
Kardivec (miser, se domisli). Zoperu?... Ne, narobe!
Hotel sem reči, milostiva, da je zelo pameten, pošten
in čestit eden človek. Na svetu je malo takih
ljudi. Samo tu pa tam se časih rodi kakšen
ki mu je nekoliko podoben... Tudi zelo dostojen
človek je... (Vdane.) Ali vrag vedi, zberaj kakš
malo potuje! Če je človek mlad in ima
denarja, tedaj vendar potuje, ne? ~~Da~~ ^{Toda} ki ne
gre nikamor, sede in sedi. Čemu ne gre na Dunaj,
v Pariz, v Moskvo? In koliko zanimivega
je na svetu! Ali bi mu ne hoteli reči, milostiva?

Gruznovka. To ste mi prišli povedat?
Kardivec. Ne, narobe! — Jaz mislim — vrag vedi... Jaz
mislim, da je Gornik velika reč za naš narod... ~~da~~
~~trajnostno~~ ⁱⁿ ~~da~~ bi brez njega sploh ne mogli
~~preživeti~~ ^{posebna} ~~Velika~~ radost me obide, kjerkoli ga
vidim... Kaj mislite, milostiva, če bi ga ~~čisto~~ vselil?

Gruznovka. Kako?
Kardivec. Oprostite, hotel sem le opomniti... Naposled
je res: kaj se mu da očitati? Nicesar! Jaz mu
želim vse uspehe. Na svojem mestu, mislim,
da bi deloval zelo koristno... in... in kakš boljše.
Ali to je, ker ni na svojem mestu, in tako se
bojim, da se popolnoma ne pokvari. So namreč
ljudje, ki ga pokvarjujejo. Zato bi bilo jarko
dobro zam, da bi spremenil družbo; ~~da~~ ⁱⁿ ~~da~~
Gruznovka. V kakšnem vziru? Kakšno družbo mislite?

Kardivec. Politicno seveda, politično... V tem
velikem razdoru namreč, ki je nastal kakš nenadno
vrag vedi kakš, sem jaz... na tistem povedano —
vsestrah na vsi strani. Zato bi jarko želel, da
bi tudi ta slepar, Gornik namreč, ne hodil
po kiroh potih... In je velika uoba, zelo pošten
človek, nenavadno pošten, milostiva, — in jaz

naravnost brepenim, da za pilota ~~ke~~ gise.

Grundnovka. Zelo pošten človek je...

Kardinec. Glej! ^(negativno) Jaz vam poudim svojo področje, milostiva. Gornik se mora izlegati bij slabih dimbi, - tam ni mesta za; nikakor ne! Posebno ne je treba gledati, da ne napravi kakih pre-
nagljivih ljubzenskih zvez. To je za mladega človeka jako škodljivo.

Grundnovka. ^(precej ironično) Peneta je škodljivo... Vojenite mi, gospod Kardinec, da sem vam neizpovedno hvaležna za lepe namke. Gotovo, Gornika je treba izlegati.

Kardinec. Recite vam!... Nevestano kic! tam! Kiden v sobo, se ogledam, - Gornik!... Vseboam - Gornik! Da včasih niže, na vrhem stole, na stenu in na stroju, - to je skrinja!... Po sicer redihelaa sredstva, ali nekaj sitnega je - njih...

Grundnovka. In kaj je, njegova ženitvija?

Kardinec. Že njegova ženitvija ni nič, čisto nič, ne bo nikoli nič! - Inerino, kako mlad in naj bi se ženil! Jaz vplah ni kaj takega... jaz mislim, da je bolj razpoložen na duševno stran... In pri Grozdovih se celo ne!

Grundnovka. Imate prav, to bi res ne bilo primerno.

Kardinec. Nikakor bi ne bilo primerno! - (Vstane.) Zelo me veseli, milostiva, da sem napravil svojo dolžnost ter tako na bi našim hvallil... naodri stvari. Jaz sem namreč ^(Prepicián) da bi bila velika nesreča za narod, če bi se tako imeniten in vpluen človek izgubil pri Grozdovih...

Grundnovka. To se ne sme zgoditi in se ne bo zgodilo, bodite prepričani!

Kardinec. ~~Hi~~ Mislite?

Grundnovka. Vsekakor... Narodova hvaležnost vam je zagotovljena ~~in~~ ne sodenje!

Kardinec. Kleknite se, milostiva. (Odide.)

6. prizor.

Grundnovka. Poprje ~~hi~~ hišna.

Grundnovka. Zdaj imam torej nekaj pozitnejšega vzorca. (Vi ogledatu; po kakem odmoru.) Če je kva v njem, ~~revo~~ stvar ne bo težka... Torej je kice, koda v teh rečeh ni kvebe, ~~da~~ bi bil duhovnik... (Si gleda natanko v ožnj.)

Ah!... (po kakem odmoru, pozvonu). Če ni nekaj gubica prav majhna, majhna gubica... (Hišna pride.) Grundnovka na sredo sohe.) Lina, poglejte kucem... pri očecu, tu v koda, ali ne vidite ničesar?

Hišna. Ničesar, milostiva.

Grundnovka. Ničesar ne? (Okrene se proti ogledju). Gled?

Hišna. Ničesar ne.

Grundnovka. Prav majhna, majhna gubica?... (Okrene se na desno.) Poglejte natanko.

Hišna. Prav majhna, majhna gubica...

Grundnovka. Ah!... ^(zavijajena) Včeraj je se ni bilo.

Hišna. Včeraj je se ni bilo. Ali se se obrnete k oknu se ne vidi, - in o mraku tudi ne.

Dovolite, gospoda, da vas povabim jutri na večerjo.
Govoriti imamo imenitne stvari.
~~Siranka. Hm... Oprostite, da smo vas motili...~~
Klander. Klamuji! - To je bil udarec... ha... ha... ha.
Grduovka. In posebno Vi, gospod Siranka... Vi ste
naše upanje in naša podpora. ^{skoraj} naše literarno ozadje.
Siranka. Ozadje...
Grduovka. V ~~dobrem~~ ^{šoprem} smislu...
Kremzer. Toda vsekakor... kar se tiče organa...
Grduovka. Ravno o tem bomo govorili.
Siranka. Tediž... milostiva...
Grduovka. Na svidenje; ali jutri gotovo! -
9. prizor. (Utrujen Grduov od idej.)

Gruden (vzame klobuk in palico z dišano). Pazi, Helena!
Grduovka. Hm?
Gruden. Jaz ne morem tega človeka... Gornika...
Grduovka. Ti tudi ne?
Gruden. Ne.
Grduovka (hipnotizirano). Glej, ~~Pavel~~, v teli časih pac'm
treba, da bi mi prihajal sè o takimi neumnostmi.
Vidim ^{prav} dobro, kakšna budalost te vznemirja, ⁺
ali to mi na čest... ne tebi ne meni.
Gruden. Dovolj je, da ga ne morem.
Grduovka. Tako, - ti ga ne moreš?
Gruden. Kakor sem rekel.
Grduovka. ~~Ti torej hočeš!~~ ^{torej} Pustimo vsa stvar pri miru.
~~in odloži se to nesvoj mandat.~~
Gruden. O njegova odvise, - da stojimo ali pademo.
Grduovka. ~~Pusti~~ ^{pač} ~~ti~~ ^{per dnev} govoril, da je od njegova odvise -
Gruden (s takim guževom). Ti si brezobzira...
Grduovka. Pustimo torej vsa stvar pri miru...
Gruden. ~~Dolaj kakor ti je drago~~ ^{z vsem odmorom} Pazi, Helena!
Grduovka (se ohrene in skomizgne z rameni; Gruden odide.).
10. prizor.

Grduovka. Pozneje Mramoljevka.
Grduovka. In še to neumnost!... Kerho' da vidi ravno
zdaj, kerho' ~~na~~ dobro!... Dostoj je bil zmisljen... pameten
človek!... (gre proti sobi na levo.)
Mramoljevka... Gospa Grduova, - pozrim vas, gospa
Grduova!... Oprostite, da vas vznemirjam, kadar
v teh težkih časih, ~~gospa Grduova~~, - kotim vas -
imenoma najprejstnejših koristih celokupnega naroda,
posebno ~~seveda~~ ^{seveda} imenu slovenske vzajemnosti -
Grduovka. Zelo mi je žal, nelezimur gospa, ali
zagotavljam vas -
Mramoljevka. Gotovo, ne vem nečim, jaz vem, da
je vaše uče jako blago in brez glega, - a ravno
zategadelj se mediznem, da vas v imenu -
Grduovka. ^(zavzeto) Ne, milostiva, hoteli sem reči,
da zdaj nikakor ni primeren čas -
Mramoljevka. Jaz sem budno uvežena, da je
pravica na Vaši strani, da želite računati na
bavega blaga, da sklenite ~~proti~~ ^{za} razvsthoan

napredkom in la kočete, shorozeni z drozjem veli-
častnih idej — — kada v imenu celokupnih
koristi in v imenu vsebine —

Grudnówka. Razumete me neprav, milostiver... Škoda
je velika, da ste pisali v knjižku, ko moram
nemudoma — — Res, neizgleda me bo veselilo,
če me poročite — — ali danes, glijte —

Mormoljevka. Vejemite mi gospa Selecanjina -
Grudačka Vekaba

Грудишка. Вечером, в прекрасный и бо-
лестный день.

Mumoljevka. Ah, moj bog, — ko je skrivno, — jem
nam, da vas ne bodo razžalili moji iskrene
besede, — ali da bratomam, koj. se nenadno
razjedi v teh časih, ko je sveta sila slovanstva
razjemenost. — —

Induovler. Recetile ~~me~~ ^{me} jukis... recetilo me ho
yres...

Mimoljevka. To je staršino - ali se vam ne zdi? -
3. bogom, nilostina, in prerin vas, prouinjete
se, da je ~ nevrnost. celokupna kovač -

Grudziądzko. Nasze naroda. ^(miejscowi) Golewo. - z bogiem
militarizacji, - grudziądzko. ^(miejscowi) (miejscowi) edicje.)

71. prigor.

Grudnówka. Pogrzeb Gornik.

Prudnooka (~ pred sobo). Line, ne pustite nikogar
v sobo, razen Gornika.

Slina (i predobri). Gospod Gornik, milostiva! —

Gruznoska hikio k ogledala, na to se ve ne k du im; Gornik
Gornik. Kaz ne se la me je va še pi s m o, ni lo st o.

Gornik. Rezuešels meji Vaie pismo, milostive
in tako rem priiel da mi razlozite svoj zid

Graduška. Presim se čite, sicer ni kako
važna, ne more se nikamor... Ali opustite
~~da se bilo kje sčita~~ V. i. j.

~~Da je bilo zelo slabost~~ Vaše dragecene minute
Gornik. Ah ne, milostiva, moje minute niso
dragecene; dolgočasim se jako.

Grednoški. Dolgečaste se? ~~At~~ kapi Nezy.

Gornik. Gorkovo. Obrazov vidim rizer zimice
lovel; ~~the same~~, kod vsi so ednaki.

Grundriss. Naposléd, - a nehem ogien Váš vzá-
nem. Kdy se Vám zdá, že se Vám blíží
k se Vám vsilují, ne govorej z nás, kromě
z rozumu - to se praví, že se Vám přiblíží
z hlubokých osobních zájmů.

13. Glavni osebni interesi.
Govnik. Nekaj podobnega z je, res, ali: ali
 res, sem naveden.

Грудишка. In tendam Vam mora biti bezko. Jaz
mislím, da človek ~~pendata~~ kda' zahejant
po čem drugem - po govoru; iskrenosti; -
bielo se čisto kinosostu negaduje ubiti

Gornik. Ne ubija. Če bi ne bilo hinavstva
kako bi ~~se~~ spoznali postlepost? Tudi mi
ne morejo o hinavstvu. in cesar in kralj

jaz ne rabim ničesar od njih. Tako živimo se skupaj lepo pri miru.

Grundnoška. Vi ste filozof... Ali vendar je čudno, da živite tako lepo in pri miru svet. tega knižar, teli veliki razputij...

Gomik. Me ne zanimajo, če razputije. Tudi ne razumem jih malotko. Razložite mi, milostiva, kaj je interesantnega - njih?

Grundnoška. Vi ne vidite ničesar interesantnega? No res, interesantnost ~~takoj~~ in glavna stvar. Ko bi bilo na tem, bi tudi jaz živel... lepo in pri miru. Ali tukaj je v prvi vrsti navodni blagor.

Gomik. Ah da... ah da... Nisem se domislil... Tova spodbite, - nekej je kljub temu zad... za tem stvarmi, takorekno... ga naredovim blagom. Ker bi se mogli drugače ljubeje zanimati... ga ta navodni blagor... in čemu se polbenkaken prepisajo?... (Zelo zanimljivo). Hm, nekej moč bi zad - ga naredovim blagom.

Grundnoška. Da, imate čisto prav... Zad je sebičnost. Ah, Vi si ne morete misliti, kako grenko je to; človek postane malodušen, ta vidi kraj sebe, soliko sebičnosti, soliko hinavstva. Tako izgubi človek ~~zanimanje~~ veselje do vsega, upanje, hodičnost in naпослед celo ~~zanimanje~~ ~~sebe~~ samega...

Gomik. Milostiva, mi bomo nimen hotel -

Grundnoška. Prosim, ne oparicujte se, gospodi, ste resnice... Človeka duši to deus, ~~malodušnost~~ obzira, da malenkostna dužba... Skrajne so se razmere, kadar je v misli ~~neupravičenost~~ vse, veliko svobodna duša... Kakšno je to življenje?!... Ah, glejte, jaz bi si želela človeka, ki bi me razumel, človeka, ki bi me nosil na sebi, ki bi se odločil odločiti ohr, ki bi govoril in živel brez strahu, brez eziror... Ob njegovi skrbni bi se ne bala nikogar in ničesar - ko bi bilo vse drugače življenje, to bi bil ver drugačen boj....

Gomik (nehotko - zadržano, nismo). Da... gotovo...

Grundnoška. Opustite, razgleda sem se čisto nehoti (melanholično). Ali žalostno je kljub temu.

Gomik. Življenje je vendar še vse pred vami, milostiva.

Grundnoška. Življenje, kakšno je - ali mladost je skoro že menea. (Kloni se blizu k njemu). Glejte, druzer sem opazila na svojem obzoru, na blizu vsega, najhko, prav majhno gubico, to je začetek! Ali opazite?

Gomik. Ne milostiva, kako ne abvati Vam pri tej... na pamet! Nobene gubice ne vidim.

Grundnoška. Vi ste galantni. Resnica je, da čas strahovito hiti.

26.
Gornik. O Mr. Vasem obznan mi najmanjšega sledi.
Prejeto, nisem ~~se~~ videl lepega.
Grudnovka. Hvala. ~~Ali~~ ^{Pa} lepota, kolikor ji je
ostalo, je nepotrebna. Ne veselim si ji več.
Gornik. Ne veselite se svoje lepote?
Grudnovka (zgrupa). Glejte, dragi gospod Gornik, godi
se mi kakor Vasa. ~~Vas~~ ^{Vas} ~~bi~~ ^{Med} vsem ~~likom~~ ^{likom}
ki se mi bližajo, moji lepoti, ni niti enega od katerega
si človeka, nesebično ljubečega sicer... Ali jaz si ga
želim, — in življenje je kakor pravo... pravo...
Gornik (v zadregi). Milostiva —
Grudnovka (soudnim smehljajem). Ja... to se vam zdi
občudje? ... ~~Da~~, prav imate, to mi res zame. Največje
zlo je, če je sicer gorko in ljubim polno... in
ob enem... (Vzame zlati roko) Koliko časa se... in tu
kado gube in brazde, vse postaj!... ~~Pa~~ Glejte, — smertno
je, ~~da~~ ^{ker} al' jaz ljubim to belo roko, kot da bi ne
bila moja... Tu samo se malo časa... (Položi roko
na mizo, Gornik se je dotakne, ona jo umakne proč).
Gornik (nehotiko razburjen). Oprostite...
Grudnovka. Ali do tedaj bi hoteli živeti... (Skloni
se bliže k njemu). Časih me obide nekaj posebnega
+ ^{čisto} priporočil duh... in takrat odprejo vse srce
ljubi, ki bi jih bilo treba ljubiti in zagledati
se bojev in vihorjev in življenja... Ah, Vi
sega ne morete čutiti, ne morete razumeti...
(Prepomenjenim glasom, naskloni se globoko na znoj).
Ali Oprostite, da Vas dolgočasim; govorim
o prijetnejših stvarih...
Gornik. Ne, milostiva, narobe... (V zadregi). Že se
mi da se masi...
Grudnovka. Ali ne ljubite maske?
Gornik. Da, zelo...
Grudnovka. Nekaj krasnega je, ležati o mraku
na zofi, levo in brez misli, posebno če so
rože — sobi... (Vzame rožo in jo približi obrazu). Tako
bi človek umrl...
Gornik. Res... milostiva (Vstane, se ji približa, hoče
se skloniti njej, ali se sklene in zamahne z roko, ~~da~~
~~ne~~ ^{ne} se da; ona gleda poglobljeno izr. krepalnic.)
Grudnovka (vstane, zelo vesela). Kaj bi dejali, ko
bi bilo vse to, kar sem govorila ~~le~~ ^{navzven}, samo
zlagano, lepo urejeno, dobro premišljeno — iz
posebnega namena? (Gleda mu narahlo v oči z veselim smehljajem).
Gornik (presenečen). Iz posebnega namena?
Grudnovka. Ko bi bilo vse to jako rafinirano,
komedijsko? ... Ali se niste navzven sklonili,
da bi me objeli?
Gornik. Milostiva! (Se ji bliži, ona se mu počasi
umika.) (počasno, tiho).
Grudnovka. Gospod Gornik... gospod Gornik... (zopet
smehljaje). Vse te besede — morda so bile
vse te besede izgovorjene, samo, da bi se

V. skloniti, — samo da bi sklonili; Vi ^{se}
 nerodnej.... Ali nikan si ne mislite tega...
 naj se me zakaj uraci se...
 Gornik (izburjen). Tudi te, naj se mači: (pime
 jo gr roko. ~~Se ne bojite pa soki na tvi, odpatke~~
 Gornik duri; one se mi ^{malhno} izvija.)

12. prizor. Gruden
Bejsinijer. Gornik.

Gornik in Grudnovka pibeta na mado sohe; Gruden
 fukus, gledenim okragom mimo njir; pi sob in
 levo se skrene, stapi korak proti Heleni, sklenjen
 glavo; obalane:
 Grudnovka (zamahne marovajno proti njemu, grieti sobi
 na levi). Oskok! (Gornik v veliki zadregi, grdej,
 gri poteni proti izhodu).

7. akt.

Corri

II. dejanje
1. prizor.

stran 16

...Fmiza prokita s steklenicami in kozarci): Ptebelce. (Vsi odhajajo
 Gruden. Grudnovka. Klander. Kiemjan. / Tvoja oba svetnik.)
 Klander. Torej si zdaji kozarce... Da dobimo korajze...
 Kiemjan. Tada se zmerno... o premisljeno, fono
 saktiko. Ni skandalov!
 Klander. Skandalov, seveda skandalov!...
 Grudnovka. Bezobzirnost je kuba; jez se znesam
 me vas, gospoda.
 1. obc. svetnik. Zanesite se milostiva; kadar
 se gri gr nerodov blager — —
 Gruden. Videm kakaj gr namis. (Vsi pogledajo
 Ptebelce/pogled Grudnovki roko). Obcudjen var, milostiva...
 Grudnovka. Kar imate, gospod Ptebelce... Posedite
 nas vechast. Likertun je v nistem taborn
 Ptebelce. V varnem taboru, milostiva, je seveda
 zmirom... sakonekoci. paezija, lipita.
 Grudnovka. Da, li, ne bodite stitinsedeli...
 Veliko sice, gospoda... (Vsi odhajajo.)
 (Hlina duese steklenice in kozarce.)

Corri

16/a 17/a 21/a
 22/a

Re. 16/9

Gruden (pre prosti robina decni ker se vne). Jaz
vam, Helena, da me poznaš. Nihče
ti delal nikoli nimmih scen, četudi ti bilo
časih morda nekoliko grota. Ljubosumnost
je nekaj zelo črninega, zato ti vsem samu
na kratko: idej suja je korake.

Gruden (seide, gruden). Ah, glej, glej!

Gruden. Gruden je vreden veliko, ali da bi ga
kupovali za tako ceno bi moral biti vreden še več.
Gruden (z glasnim smehom). Bi moral biti vreden
še več! ... Samo nekoliko več ... Če se natanko
povzame, — kdo ve, morda je vreden več, kako
ke vidi na prvi pogled. Ja, potem, — ~~seveda~~
potem bi ga kupovali tudi za tako ceno ... To se
pravi, kadar ga ne kupujemo za tako ceno, ker
nisimo očitno tudno prepričani da je vreden
ke cene. Ali če se ~~pre~~ vsesoma prepričamo, da
potem je stvar drugačna, docela drugačna.
Bi moral biti vreden še več! — Pavel, ti si
ljubezniv! — Ker me nisi žalil naravnost, je
reci mi karaj! —

Gruden. Quasi, misliš sem posteno.

Gruden. Ti — posteno? — —

2. prizor.

(3. prizor.)

14/9

Scinka. Posteno jih pri miru. Če bi se jih zdaj
dotikali, bi jih omagali in s hodo bi jih bilo.
Od tedaj se je spremenilo veliko.

Gruden. Povejte mi, — ali ste me ljubili
v resnici?

Scinka (vstane nekoliko vpremenjen). Postite pri miru
tiste čase. Tame so ostali taki, kakor so
so bili, brez grenkosti in brez binavetva. Ne
priporočam mi jasno, kaj je zgodilo pozneje
jaz ~~seveda~~ ^{na tistem} koliko je bilo groen laži in ~~seveda~~ ^{razočar}
kavja — ali tega ne ~~čutim~~ ^{opazujem} me maram ~~čutiti~~ ^{spregledati}.
Gruden (ali vendar jaz sem ~~čutil~~ ^{čutil} tiste čase
z vso ljubeznijo v svojem srcu in misli
se jih ne sme dotikati. Vi, milostiva, najmanj!

Gruden (po kratkem odmoru). To so bili tisti
časi

Tretje dejanje.

Čelo elegantno spravljena soba pri Gorniku; ali ta eleganca je jako hiciča, malo skusna. Vhod na desni; sobe gredojo na levi.

1. prizor.

Gornik (v ~~intimnem~~ ^{privatnem} ~~koaleti~~) v starko obblečen mlad človek.

Mlad človek. Ker je koraj junar Vaša velika dobrotljivost in ker ste kos bogat in vpliven človek nanašnost dolžni in piziljeni, da se oglasite na dunge, ki vam nikoli nič storiš niso in ki živé kljub temu slabše od Vas — —

Gornik. Da... da (vzame denar iz litanice). Prosim! —

Mlad človek. Hvala. Ne svidenje! — (Odide.)

2. prizor.

Gornik in njegov sluga.

Gornik (sam ~~je~~ ^{je} ~~gumitjen~~). Nekdo o maku se je pridolgočasil k meni; legel je za gofo ter zaspi. Polj ga nisem videl nikoli. — Rad bi vedel, kaj nameravajo z mano, kaj me napadajo od vseh strani. Zdej naj se sžemim, — ali jaz bi se ne oženil rad... Zbi se mi, da so vsi ti ljudje nenavadni knjioni... Peter! (Sluga vstopi.) Zveni gospodinjati, Peter. Vrnemo se na Korenovo. Ozi, ti mi dolgočas, Peter?

Sluga. Dolgočas; prevec ljudi je.

Gornik. Kar na dikem napravi, Peter. Mi treba, da bi kdo spazil. Izgubimo se potihoma, maskirano...

Sluga. Prepozno je.

Gornik. Kako prepozno?

Sluga. V procesiji pojdejo za vami.

Gornik. Gospari kovčega, Peter in gusli drugo, kakor je. Ne pojdemo na Korenovo temveč na Dunaj.

Sluga. Na Dunaj?

Gornik. Ali v Pariz, ali v Moskvo, kamorkoli. Gospari kovčega, Peter. (Peter odide, a se takoj vrne.)

Sluga. Nekdo je prišel.

Gornik. Zé kako zgodaj? (Pete usignira k mizici v ogledju na levi.)

3. prizor.

Gornik. ~~Grunder.~~

Grunder (neprimerno). Klanjam se, klagorodje (seide v ogledju na desni).

Gornik. Dobra jutro. (Ostane na svojem stolu.)

Gornik (vstane, gre proti ogledju, ne da bi se ogl na Grundera.).

Grunder (vstane, gre proti ogledju, hipoma). Veste kaj, gospod?

Gornik. Stvar se mora mediti razjasniti; drugace

me gre... Jaz ne pustim, ne noben nacin ne... bodite prepričani!...

Gornik. No, prosim Vas, povejte mi vendar —

Grunder. Na noben nacin ne!... In prašam Vas: ali je bilo to lepo od Vas, ali se je to spodobilo?

Z razgubimi rokami sem vam pisal napot. Snobenege hinavstva mi bilo mojem urgu in nobene neobiskovit. Poznal Vas nisem natančneje

Grunder. Ne jazyte se, gospod Gornik, - in molčiva odleži to teh stvari. molčiva je o njih, ali pozabiti ni treba nauje. Ni treba pozabiti gospod Gornik!... In kon se kje mojih zrklov, - jaz ne zahtevam ~~ničesar~~ ničesar... Zilim sem, da ostanele ob sebi....

Gornik. Jaz se zmiram ne razumem...

Grunder. Ej, revoda razumete. In če bi tudi ne razumeli, bi ne bilo nobene škode. Kadar me kdo ~~ne~~ ^{zami} zahtevam odškodnino, zelo veliko odškodnino... Prijatelj ostaneva ~~revoda~~ kljub temu.

Gornik. Mojte se, gospod doktor... stvari niso čisto take. Povem vam odhiko, da sem se takrat ne razumel in nacin prenažil. Govorila kon na ravnost. Res je vicer delikatna, ali to nič ne da; čim prej je pri kraju, tem boljše je. Trej -

4. prizor.

Prejina. Sluga.

Sluga. V predstvi stoji gospodična -

Gornik. Gospodična?

Grunder. Gospodična?

Gornik. Kaj ste Vi tudi iznenaden?

Grunder (velane). Ne tak nacin ne pojde. To je nekoliko proti dogovoru...

Gornik. Markinemu dogovoru?

Grunder. Kontrakt bi bil game preslab. Tako ne pojde, dragi gospod Gornik!

Gornik. Ah, Vi mislite L. Peter, gospodična naj vstopi.

5. prizor.

Gornik. Grunder. Matilda.

Gornik in Grunder. Ah!...

Matilda (ostane pri dvih).

Grunder (v zadržaji). Jaz... spustite... nisem mislil...

Gornik (smehljaje). Nič ne da, gospod doktor, nič ne da, prijatelj ostaneva kljub temu. Imobil ste se nekoliko, - ali se niste gnetil?

Grunder. Mislil sem... pričakoval sem...

Gornik. Pričakovali ste - - ! Ne, tako zelo miseln... pomislite Vašega brana... Klavijam se gospodična!

Grunder. Te intilume družbe nečem motiti...

Gornik. Provolite, gospod Gornik -

Gornik. Na videnje, gospod doktor! (Grunder odide.)

6. prizor.

Gornik. Matilda.

Matilda. Gospod Gornik, sedite kjā - kot ker se ne gnete. (Sede na skrajni stol - skrajnji na desni blizu vrat.)

Gornik. Ali gospodična -

Matilda. Sedite kjā - kot ker se ne gnete!?

Gornik (sede na levozdaj). Kaj mi zapovedujete gospodična?

Matilda. Vi se hočete poročiti z mano, gospod Gornik?

Gornik. Ali si že pospravil kovačice, Peter?

Pluga. Ne se.

Gornik. Pospravi jih! (Pluga odide, Gornik pregleduje pisma.) "Narodov blago..." Ahm!... "I pomocijo varit' znanstnik svetosti in Variga nenavadnega vpliva..." Ahm!... "Groz... selicinej..." Ahm!... "Gruden... kajon..." Ahm!... "Profesor Kremžar... kdo pa je ta profesor?" Kremžar? Rad bi ~~bi~~ sleparil na svojo roko, - poseben clovek, ta profesor Kremžar... (Vzame dolgo pismo) se stee.) Fej! Kdo me je takrat pismobil? Ta ženska ima nekaj skrivnega v sebi. In njen mož... kakšen lopov! (Pluga vstopi.)

Pluga. Profesor Kremžar!

Gornik (rezniciansko) Ah-ha! — (Pluga odide).

8. prizor.

Gornik. Kremžar

Kremžar. Klanjam se, blagorodje...

Gornik. Dober dan!

Kremžar. Vistni sem, blagorodje, da se razgovorim z Vami zaradi zelo važne in ob ~~hišnem~~ delikatne stvari.

Gornik. Prosim, sedite! —

Kremžar (sede na levi). Gostovo vam je že znano, blago, rodje, kakini žalostni časi so naposli za naš narod. Nikjer pravice delovanja, nikjer resnobe, nikjer nesebičnosti. Kamor se ogremo —

Gornik. Opustite, gospod profesor, — ali jaz vas zagotavljam, da nikomur zakinil tega. Popolnoma zadovoljen sem v teh stvareh.

Kremžar. Ne.. ne.. ne, blagorodje, karho pridele do tega, da bi vas dolžil? Čisto narobe. ~~Pa~~ Samo Vi ste naša nada, Vi ste takorekoc še edini stebri, na katerega se naslanja naše polrazpalo postopje. Dovolite, prosim, da govornu zagnam in posnem odhitekotično. Nekoliko sem vam bil že namignil v svojem pismu, — samo nekoliko, nekaj delati se mora sprejeto... sprejeto... sprejeto...

Gornik (vzpreten, glasno). Da, da... sprejeto...

Kremžar. Vi ste torej popolnoma mojih nazorov, to me nekončno veseli. Ni lepšega, kot če se ljudje stinjajo med reboj... Ali da govornica o stvari sami. Doktor Grozd —

Gornik. O njem ste že govorili.

Kremžar. Da... doktor Grozd je prava kazen božja za naš narod! Takšen selicinej! — Ali mislite, da mu je res kaj sveto — narodov blago na piliko! (Zavijajo.) Ah! — On misli samo nase, na svoj trebuh, na svoj nos.

Gornik. Mislite! Torej je zelo malovreden clovek.

Kremžar. Nenavadno! In doktor Gruden — tudi on je takorekoc siha božja za narod. To je po. Sahnjenec, plaji se skali in polni svoj žep. Za quilo hrustko bi prodal ves narod in njegov

blagosor... In le pogledamo dalje, - kakšni ljudje
so to? Sami potepuhi, vsi do zadnjega! Keče
in se pehajo in preganjajo, toda kurijo le
zategadelj, da se grejejo sami... Lahko si mislite,
kakšni je - takih časih poštenemu človeku pri
sren. Kaj bo z narodom, praviš Vas?

Gornik. Jaz ne vem... res ne...

Kremžar. Vidite! - Moj načrt je tak... ali predvam
sajno, liho, polahko!! Samo ne nobeneza krivica!
Združijo naj se vsi zmerni, begni, nemučno
rodoljubni elementi, - z Vami na čelu...

Gornik. Ah ne... ne... ne!... Jaz, oprostite, nisem
bil še nikoli na čelu, ne maram tega...

Kremžar. Gotovo, gotovo, razumem Vas. Ne javno
revede, - Vi ste le za, močna opera, mas
stehen, takorekoc podlega vsemu...

Gornik. Kaj misle Vi prijatelj Grozdor?

Kremžar. Revede sem njegov prijatelj, - in Grozdor
tudi. In kaj bi ne bil tudi prijatelj? - Toda...

Gornik (Kosovo). Kaj hočete od mene? Karko!

Kremžar (vstane). Blagosodje?

Gornik. Kaj hočete od mene?... (se sklene), Reber!

(Plugačevski) Ali si je pospravil kovače?

Pluga. Ne se.

Gornik. Pospravi jih. (Pluga odide, med ^{med} nati činko in
Kardice.)

^{G. prigor.}
Kardice. Dober dan! - Nobenih obiskovih besed!

Pomenimo se kar na kratko in brez ovinkov...

Gornik (zgruden). O čem, gospod Kardice?

Kardice. Ali nimate nobene samostne sobe?

Kremžar. Blagosodje...

Gornik. Nic, nic, gospod profesor, - le nikar o let
stvarih, jaz sem nedolžen nad njimi.

Kremžar. ~~Plugačevski~~ (Kosovo.) Sandanasugi na svetni ni
več nesebičnih ljudi, ki bi hoteli postaviti
svoje moci in svoje skrb za narodov blago.

Jah si umijem roke.

Gornik (razjaren). Ali jaz, gospod profesor -

(Kremžar se pokloni in odide.)

^{10. prigor.}
Gornik (zanatla grohota Kremžarjem). Nikoli se nisem bil
razjaren, ali časi so se čisto spremenili...

Vdva leta poštena človeka, se dika proim!

Kardice. Mi dva ne sedeva in tudi nisva postena
človeka... Proim, poslušajte natančno kaj
vam zdajle povem: Vi, gospod Gornik, ste
čisto navaden človek.

Činka. Kardice, Kaj ~~ste~~ želite na misel? Kaj
mi niste obljubili! - ?

Kardice. Nemnoost! - Ali veste, kaj sledi iz tega?

Gornik. Če prav nič ne vem.

Kardice. Vi ne veste? (Razjaren). Ali vam nisem
rekel, da se lotite Gmudnoške in da pridite

adkor? Ind. jenz bi sel rest.

Gornik, Pozdrice.

Gorniki, Pojstrke.
Pojstrke. Ali je nekeje sindnega. Če bi prestopil ^{ramo} /mag
se zgodnje hise, takoj bi se vrnil... Zgodnje dni
me je stela nenavadna melanholija. Sprevidel
sem nemalo, da nisem nič boljši od drugih,
da se lažem kakor drugi.

Gornik. Ni nič škoda! Lagati je kuba; ko je
vendar ... življenje.

ščinr. No jaz sem tega zisljenja sit. (Vskane.) Rav
bi napravil čisto poseben korak, moja noga
je pripravljena. Toda glejte - ne gre. Torej je
da me kdo sune, samo nekoliko ^{sune,} samo nekoliko.
In potem bi šlo.

Gornik. He advised Leger.

Penker. Kaj mislite?

Gruška. Živite mi miru! Vi ste izured ^{izgledali} kistite, ki žive' jako hitro in se ~~potem~~ ohesijo, če ~~se~~ slučajno kako vro.

Pěťka. Torej je tako usojeno... Ali naj bo usojeno: —
predno se stvar izpolni, recim kar, predno se
stvar izpolni! (Vedemegrebunjen) V vsemem
človeku je nekaj človeka, resnično! Tu kadar se
ta človek zbudi —! To počte gledati! Kadar se
zbudi v klapcih gospod, v sužnjih kralj! Aluzi
muj, kadar ne bo več naroda, kadar bodo
samo ljudje, sami svoji, pridigini in ponosni:
kralji v cunjah! Takrat ne bo več tega naroda,
ki caplje na različnih uzdah, ki je na prodaj
za groš, za ~~sed~~ uslužben smehljaj! —

Gdansk. Gospod Łanka, zakryj se vzhemirjake?

Punka. Ker mislim, da je čas pisati. Dobro bi
bilo, da bi bili ljudje malo bolj ozemljeni:
Mirna voda sudi. — (Po katkem odmoem, nenadno).
Ali pozivate odkod?

gornik. Levedr pozitem. Ce vam je drago, spremljajte
me. Jaz imam rad karkoscano Inybo.

Šenka. Ne morem. Tako bi me ~~ne~~ dobil pri
lozinoš; da se obesi. (Hoče vslopi!)

Slugg. Gospi Grudnova. (Ar. ves)

Young Group as above. 1881.
Young prescribed 13 pages Group Scin oskanite.

Jouwek (pueselson). Ah! - In kerho poyteli' edkol?

Gornik, Krummholz! Oskanile! Procin Vro!

12. prison

Frank. Freijung. Gundacker.

Grudnovka. Težka mi je bila ka. prv. vezjemite, - al.
Wila je posebna.

Scinka Opriest ^(Lilium aurantiacum) Gornik.

Gornik. ~~The best~~ The best he had the previous, - and bi... next to
goodil 3 Vani... who looks previous.

Šenka, kakor svedelike, ... Klanjam se milostiva, v zabo na levi

гудношка. З богон, господъ Ісуса! (Кішка орде)

13. pizor.
Gornik. Grudnovka.

Gornik/opr. zadregi, pecej hladno in liho. Ležite, milostiva!

Grudnovka. Gospod Gornik, ali ni bil moj mož pri Vas?

Gornik. Da... to se pravi... no povedal mi nič posebnega.

Grudnovka. Nič posebnega. In kaj ste mu Vi nato odgovorili?

Gornik. Milostiva?

Grudnovka. On je bil pri Vas in kako ste videli, kam sem vam hotela povedati in kam vam nisem povedala. Ali niste videli ničesar?

Gornik. Jaz... da govorim neredno... ali ne izvalike čisti milostiva?

Grudnovka. Torej niste videli ničesar in... (po kratkem odmoru, afektirano ožgno) morda je prav tako. (Zinikno, močnejši.) Da, prav je tako, prav je, da niste videli in da niste razumeli ničesar. (Zinikno, humorno). Kaj ste napravili, odkar ste tukaj? Čas je, gospod Gornik, da končate te stvari...

Gornik. O, da, milostiva, na vsek način; si danes sem se namenil —

Grudnovka. Torej ste uvideli sami, da niste prinesli prece... Ali končajte takoj. Res, gospod Gornik, Vi niste prinesli nič. Klovite nekoli, z veseljem se tui ne bado spominjali...

Gornik. No, to nič ne de.

Grudnovka. ~~Poleg~~ ne... Ali kaj je glavno, — pozabite na tisto uro! To sem vam hotela povedati in ~~ga~~ zato sem prišla k vam... Pozabite na tisto uro! — Ker je bil moj mož pri Vas, lahko čutite, zakaj Vas prosim tega... Tihot je bil mrak...

Gornik (nehotihoppruenje). Da... Tihot je bil mrak...

Grudnovka. In rože so bile na mizi... Moj mož je bil pri Vas in zato lahko čutite, zakaj ne smem biti rože na moji mizi... Ali potujete dalje?

Gornik. Daleč... kamorkoli...

Grudnovka. Glejte, Vi ste resen človek... Kdor je tako usvojen, diha lahko da gadkli gark; ali game je pukejāk... samo časih, kerda je mrak in kerda so rože ~~na mizi~~.

Gornik. ~~Poleg~~ vam je dolgčas?

Grudnovka. Da, kerda mi je dolgčas in to lahko čutite, če se spominjate, da je bil moj mož pri Vas.

~~Če~~ se mi ~~namer~~ ^{črepi} ~~kerda~~ da bi tega ne bilo ~~neke~~, da bi lahko tudi v mojih ^{sovah} ~~povedelo~~ vse polno ~~koz~~... Ali to ne bo nikoli... zdaj nikoli več...

Gornik. Lahko bi bilo... ~~Vas~~ ^{črepi} ~~sovah~~ vse polno ~~koz~~...

Grudnovka. Zdej nikoli več... Samo ena sama lepa minuta je bila, in homaj porojena, je že parila v blato... A to čutite sami, če se spominjate, da je bil moj mož pri Vas...

Gornik/hižje kupi, razkumjen). Milostiva!...

Grudnovka. Ali pojdete v južne kraje?

Gornik. Da... mogoče... jaz pojdem kamorkoli... kamor želite...

Grudnovka. Tans je nebo visoko in grak je čistej... (Vstane). Nič drugega. Pozabite torej na tisto minuto in pozabite, da se je omagalo, ~~kaj~~ je bilo lepega na nji.

Gornik. A za kakšne reči, spustite — —

Groz. Za navodov blagor, seveda...

Činč. Previdljimo besede, ki so v navadi.

Groz. Tako je. — ~~Se jama~~ spustimo med ljudi problema, ~~ki je neposredno zahtevno~~, Činč. Ali nič medlega in slabotnega, kdor govori, naj govori glavo in razločno. V vsaki stvari program tega po-
gleda. V programu je nekaj globljega in ~~čista~~ slovesnost deluje na ljudi. (Činč. vstane.)

Gornik. (Činč.), ali boš pisal to proklamacijo?

Činč. Seveda bom pisal... proklamacijo...

Groz. Torej tiči stvari program!

Gornik. Na evidenje, gospod Činč. (Činč. odide.)
16. januar.

Gornik. Grozd.
Groz. Puhlica sem k vam za črno ~~neke~~ ^{neke} ugledni-
~~ga~~ ^{ga} moza, da se pogovorimo resno in natanko
to nadaljnem postopanju in v čimbejsi organi-
zaciji.

Gornik. Ali jaz, spustite —

Groz. Kakšnih pignarov, gospod Gornik. Jaz poznam
vse ^{eye, veye} ~~neke~~ ^{eye, veye} da ne ~~uparite~~ ^{uparite} ihan dalor. Ali v stan-
dale se vam ni treba ~~neke~~ ^{neke}, poskušimo jih sami.
Vi ste lahovekoc naš svet. Udeležiti bodo leteli seveda
sadi na vas, ali ne ~~stojite~~ ^{stojite} ~~na~~ ^{na} naje. Pa ste
optimist: — in nazadnje je res celo v klofutar
neke prijateljskega in blagohotnega. Pamo ~~az~~
umele jihat treba. — Tudi jaz sem optimist. (Činč.)

Gornik. Dovolite mi, gospod Doktor —

Groz. (vstane). Posebno zadnji case. Dajte mi roko
gospod Gornik... Ta kaj mene je neizmerno pomladil.
To je ~~hito~~ ^{hito} zavljenje, ki ga je vedno živeti. In
vse, kar se je zgodilo, je ~~hito~~ ^{hito} ~~to~~ ^{to} ~~zavljeno~~. Dajte
da vas zavržem iz dui erca.

Gornik. Gospod Doktor —

Groz. Pamo zaradi vas se je zgodilo, kar se je zgodilo.
In prav je, da se je zgodilo. (Činč.) Beg vas ~~zavljeno~~
gospod Gornik! — ~~Kako~~ ^{Kako} so ~~vas~~ ^{vas} ~~zavljeno~~, od
pubea ~~hito~~ ^{hito}. Vi niti vedeti ~~hito~~ ^{hito}, v kakšni
nevarnosti ste živeti. Povsod so vam bili za
petermi... Ali moja roka, gospod Gornik, moja
roka je čvrsta. Toda ne mislite, da sem ~~spekta~~
lirski na vaše bogastvo, na vas vpliv v ~~hito~~ ^{hito}
visokih krogih. Morda mimogrede. No bi se
nikoli ne bil pulil za vas, bi vas bil pustil
najbrž tudi jaz pri miru. Tako pa je ~~bila~~
stvar drugačna.

Gornik. Svedeti vam moram, gospod Doktor —

Groz. Jaz vem, kaj namena vate. Ja — dajte mi
roko še enkrat + meni je veselo pri srcu
tam vrag vedi, tako je bilo — a slutil sem v ~~hito~~ ^{hito}
hipu, ko sem vas ~~privik~~ ^{privik} ugledal, da se mi je
odpela steza navzgor. Trden sem sicer ~~dobro~~
da bi lezel sem po tej poti, in morda bi
kam pulezel; a vendar je boljše, da ~~si~~
človek pripravi palico. Takaj bi se ~~hito~~ ^{hito}, se

gre brez tuda. In glejte, — zagledel mi je tako zelo prijateljsko, da stopiva v tako intimno razmerje in v saradnjo. Tega si skoro nisen upal želeči, prišlo je samo ob sebi.
 Gornik (prekoraen), Jaz nisen nikoli namigaval — (Grozj/pije). In zdaj sem mrcan. Tako mrcan, da bitum bilo dolžias brez bojes. Moje žile so do srha polne krvi. ~~Prekoraen~~ je, če ima človek sovražnike Gornik (prekoraen). Povsem sam odhito, četudi mi je težko —

17. prizor.

Prejsinji. Kremžar, Mimalja, Doji občinski svetniki.
 Grozd. Dobro došli, prijatelji! le sedite. Takoj pričnemo s stvarjo. Kaj mislite, govoril Gornik? Najprej zavrzi priklamacijo... Govoril Gornik, povedati nam morate vsaj nekaj glavnih, posebnih programov. Brez vas ne storimo ničesar... Bogabil sem vam povedati, da ste bili večeraj izvoljeni predsednikom centralnega odbora — — —
 Gornik. Jaz?! — Oprostite —
 Grozd. Ne bojte se, ne bo vam treba nič delati. V imate naprave pojme o tehnik predsedstva.

18. prizor.

Prejsinji. Ljuba.

Ljuba. Program se je izgubil.
 Kremžar. Mimalja. Izgubil? — Kakšen program?
 Grozd. Nič ne de! Programor je veliko, — da ali "oni", je napoved vsejedno. Treba je samo, da so besede dolge in lepe.
 Kremžar. Posebno je treba naglasiti zmernost, dostojnost, poštenost.
 Grozd. Bogdajte se solidno blédite, kaj pa vam bo dostojnost in poštenost v denarnih čakih!
 Kremžar (obč. svetnik). Ali ga slivite?
 1. obč. svetnik. Seveda, — kaj bo ujemu poštenost!
 2. obč. svetnik. Treba je, govoriti, da se v teh težavah čakih, ko je v nevarnosti narod in njegov blagor združijo vsi dobro misleči elementi v krepko falango. V prvi vrsti nam je treba značajnosti... Izginejo naj vse osebne težave, vse intimne —
 Grozd. Kaj bi o tem — saj smo sami!... Pravišmo značajnost kjer je, in govorimo v pametnih stvaréh.
 Kremžar. Jaz mislim, da je govoril govoril svetnik zelo pametno. (Gorniku, zagnus). Oprostite, govoril Gornik — kar mi je ne kaj premotilo. Bog saj vedi — hipoma mi je seglo v glavo nekaj nenumnega. Ne budujte se, prosim...
 Gornik. O, nikalpor me, potolagite se, prosim! —
 Grozd. Vse tiste dostojnosti, značajnosti in tako dalje, nam ne koristijo nič. Govorimo jasno: — treba nam je denarja. — Da denarja bom skobel sam. Posebno Vi, govoril profesor, se ne delajte idealnega, — kaj mislite, da Vas ne poznam?

Toda ita kakor v prvem dejanju.

1. prizor. (na dnu)

Katarina. Matilde. Kardivec (obokan). Gospe polglasno

Matilde. Ali jaz vendar vem, da pojde. Kaj sem bila pri njem.

Kardivec (ustane). Ah! Ona je bila pri njem! Na ta način je vse jasno. Kaj bi govorili?!... Milostive, dovolite da Vas seznanim za zmišom —

Matilde. Jaz sem bila pri njem, da bi mu povedela —

Katarina. Rad! — Pape' api! —

Matilde. Napised, — midva idat ne govoriva. Govorite gospod Kardivec, nisen govorila z tami!

Kardivec. Jaz tudi ne... (Razjajen). Sploh, — kaj imate opraviti z njim? Čemu ga nadlegujete; pustite ga pri miru in tudi on Vas bo pustil pri miru. Jaz Vas poznam, do nohtov! —

Katarina. Rad! — Pape' api! —

Kardivec. Ah, pape'!

Matilde. Kakor hočete... Jaz nisen rekla ničesar, — čemu sploh to prečkanje?

Katarina. Ali kaj je jasno? Gornik pojde, — če je povedel sam, da pojde, korej pojde...

Kardivec. Jekaj se korej noče streljati?

Katarina. Ali kaj vendar pojde... Pape' ima čudne misli. Bog ve! kaj mu je prišlo na pamet...

Kardivec. ~~Prič je pameten človek.~~ Nič neumnega ~~na~~ ni prišlo na pamet... Jaz ne bom nisen dokler tega sleparja ne spremim na kolodvor...

Matilde. ~~He~~ Čemu pa bi bil slepar?

Kardivec. Ti seveda govoriš zanj, ni nič čudnega... Toda opustite, gospod ču Matilda, nisen govoril z Vami...

2. prizor.

Bejsinji. ~~Katarina~~ Svatka.

Svatka (med mat.). Ali je gospod Doktor — ?

Matilda in Kardivec. Ne!

Svatka. Opustite!... (Odide) 3. prizor.

Katarina (vstane, pot. dnu). Bejsinji brez Svatke.

Kardivec. Ah, do je nezmožen človek, — b. de... Jaz vam povem čisto odkrito, da bom tega sleparja goriha narmee, ako hitro ne pojde — ~~svatka~~ hecni vam, da imam velike načrte... Če ne jey, on tudi ne! Tako je ta rec! —

Matilda. No, da bi ravno toja volja —

Kardivec (razjajen). In jaz pravim, — moja volja, in ravno moja volja. Tebi seveda ni do mene, — ali to je vse eno.

Matilda (glieno). Teli' ni do mene, — ti si nezmožen —

Kardivec (alije). Ah —

Katarina. Rad! — Pape' api! —

4. prizor.

Bejsinji. Grozd in svoji roba ~~spalnica~~ ~~spalnica~~.

Grozd (govoriv se s nenavadno podoba). Ali se ni bilo gornika? Kardivec, Matilda, Katarina. Ne se ne

Groz (ječaje). A-oh... Fran! —

Kardinec. Gospod doktor?

Groz (ječaje). Gospod doktor?! — (Bamahuje). Ti, Fran, dobes bi bilo, da bi malo več študiral. Bolejši se oholi brez dela. In urhulega se mi zdi, da se uhoarjajo z neravnostmi.

Kardinec. Kajdem študiral, kakoj... (Odide.)

5. prizor.

Prejeto. (Kardinec.)

Groz (glede na Kardince). Ah!... (Kardinec) si, Matilda?

Groz je prileto.

Matilda. Takoj, stiček!... (Odide.)

Groz (ječaje, glede na Matilda). Ah!... (Kardinec) in dol, seide.

Cudno je to zanjeneje... Niholi mi se ni bilo prišlo na misel, da bi se prišlo propoldne, na večer. Ali danes me je obilo ~~posreda~~ uhoarjenost.

Kardinec. Ali si bolan, Anton?

Groz. Bolan? Ne... Samo leglo mi je nehal na prsi, na roke, na noge... Včeraj bi pretravaljal gore, danes bi jih niti ne pretravaljal. Ne iz slabosti, temveč iz lenobe... Ali je bil kdo tukaj?

Kardinec. Sirota je prišla.

Groz. Bag z njim. — (Po odhodu). Cudno je to zanjeneje, čisto nehumano mi je prišlo... Pomislil, kaj se mi je sanjalo, ravnohkran, pred pol ure. (Vespevaju, govori pravi in zanjeneje). Plezal sem visoko, visoko, zmirom visje, vsi drugi so bili globoko pod mano, nizoc glav, same svetle, plisaste glave. In jaz plezam. Ali ~~matilda~~ kardinec budlost — plezal sem na skum stolp, z rokami in nogami... Ko priplezam gor — pomislil! — ko priplezam gor, zapazim, da sem v sami srajci. Držim se z desnico, a z levo se zahinam, kičim srajco k sebi; — no zmirom so se videli ^{moje} nage noge in sam me je bilo....

Ozrem se dol, naskrivoma, čez deeno ramo. Tam doli so se grozno smejali, impertinentno so se smejali! In čelo Gornik je bil med njimi — a jaz, pomislil, v sami srajci! Takrat hruškne, bojevadno, nehal megleza brez mojih nog. Slišim se, pobicam na laško; hruškne dengic, čez slegna hrušk... Čez ledje, po hrušk navzgor, po hrušk navzdol... Sli je hrušk, kakor mis... Ali mi je rasla, stopicalo je po meni z mrglini ~~podplat~~ podplati, in podplati so bili večji in večji. To mi bila več mis, — bilo je, — vrag veš, kaj je bilo!... Primen z levo roko, zagratim, vlecem... koda pomislil, kakrat se mi hipoma izvije ter me pogleda neravnost iz lene z velikimi očmi. Ali je bila to mis? Ni bila mis, — tisti blagus čunka je bil! In me glede z velikimi očmi in gravi: "Kaj pa delate tukaj, stiček?" Glede me neravnost v obraz in se smeje. "Kaj pa delate tukaj, stiček?" — pravi, "Kaj pa niste narod!" — In me glede in se smeje. "Kako bošle narod?" — pravi — "ko ste v sami srajci!"

Katarine. Zakaj to to znamenja?
Groz. Leglo mi je na prsa.... Ali ti nimaš sestrice
 z mamo? ~ najidejiti! mami se ne bregi za moje
 skrb...

Grozj. Leglo mi je na prsi.... Ali ti nimas srca? a
z mano? ~ najtežjih mah se ne binger za moje
skube...

Karkaine. Anton!

Groß. T. (Falsch) Holz. Holz. Holz...

Kerdanina Kerdz s'ini, Ioselil, Antou, la abj"skela
zate ?

Prozi. Napravi mi gorkega vina. — Obsila me je
mrtoladu nos; moray me je obsil... (Katašina odsil.)
o. pr. 308.

б. пизоз.

groz.

Kako se je to čisto spremenilo; čez noč se je spre-
menilo!... Pénka mi je zavezal čevelj na levi nogi;
kerhot me je zgrabilo in zdaj me zebe... Kaj sem
mi storil?... Kar pavelo je vse iz mojih rok,
sam Bog se zakej; sam Bog se, kerda... Gledam,
ali mi je vsi so čisto drugače, vse je nejasno-
in polno strahov je, kjer jih ni bilo nikoli...
Zakej mi je zavezal čevelj na levi nogi?...
7. pizvi.

7. privo.

(reluzins) Gady N. Kleider

Klass der Fächerplan, zuerst Lehrer!

Frage (gelesen), daher kann ich keine richtige Antwort geben?

Klauder. Jaz? (Zemahme) Ah, presim vas!... Kako to
da ti bil pri Grundu? Nikoli nisem bil pri Grundu!
Kaj mi je do njega?

grob. Ah!... Hm... ali mislite, da niso Joku njegove
sance? Ali mislite, da se spopadeta, da se podira?
Klonde...? Ali...

Klondike. No! — Slepou naj bi že bil, saj smo vsi sleparji, — ali naj bi ne bil neveden...

groz (sejda, ravnoeden). Karko, ta je neoben? Karko
pa se je spodobal? Karko je bila njegova revolucija?

Klander. Nerođen je. ^{pažnja je bila njegova uslova?} Vokal je in zaklical, Gledje
so poslušali... a nato sede in pije svoje pivo
kot da bi se nič ne bilo zgodilo... Blahival se
je, ~~pred vsen svetom se je blamiral~~... Kar se
hakiha stvar začne, se ostane pri stvari... Jag
~~neizloč~~ se ^{naprosto} nič ne zanimam ~~za to~~ zanj. Kaj dela
po svojih ^{zanimati}...

Groz, ^(fizik) k'rk'o; raylon'i de mi — — 1^a rec'me
mechavardno zaminna...

Klander. No nič, se ne da natančno razlagati; omagal je, ki se nam je ohladilo; prijel tjer izmesil...
Prez / zamisljen. Hm... omagal je...

Klander. Ni mi bide velike enerzije, in spetnost.
se celo ne... Je je bil za Gornika za komales
pa se mi je izmugnil, na lepem se mi je izvil
iz rok... Vi ste vse drugačen moč...

progr. jez. d. ... Misliti, da imam dosta velike

Klammer (smechljaji). In sprednost. Pritel sem na
nagajloma.

Tihem, gospod doktor, ^{nasaglomna} ~~na se gdi~~ sem na
jungi ne prehitel... Čistkam vam govorim dokl.

groß (v. zart, zierlich, zynemiger). Kuola!... Toda, labolite...
Khauder. Reveda, reveda,... als jany nimmam nohem

Handwritten:

svega samo zato, da živi. - Ali si mislila kdaj in
možitev?

Matilda. Da, stiček...

Groz. Ah, glej... Kdaj si mislila nanjo, na kakšen način?

Matilda. Samo tako, stiček... splošno...

Groz. Hm!... Da govoriva o stvari. - ~~Danes~~ ^{in odločno} ~~(Hladno)~~ Danes
pude Gornik - pride namreč sebe snubit... ^(Hladno) ~~(Hladno)~~
ne ničesar domisli, žise, nedolžno. To se pravi... vrag vedi... meni
meni je slabo, zares slabo. Zamej mi je ~~zamej~~ ^{zamej}
čevlji na levi nogi!... (Zamahne; - kido). Pude se snubit
na enak način, nič drugega. In ti mi hoš odgovorila
dole: "Dragi gospod Gornik, počastili ste me
nenavadno in tako vam bodej s posebno radostjo."
~~ah~~ ah, neumnost. Odgovori mi, kam mi hoš, ali
doslojno, pametno, meni na veselje.

Matilda. Ali stiček, on je tako neizmeren smisel.

Groz. Gotovo. Ko ti ne bil smišten bi se ne snubil...
Jaz sem ~~to~~ ^{to} napravil to reč z veliko skrbjo, kot
kvoj drugi oči in varuh. Upam, da si mi hvaležna
ker se zgodobi... Kvoj kvoj se zasnubi, - juti
pude prosti v fraku in rokavicah... Hm... juti...
to je vsekakor malo čudno... Vrag vedi, kaj mi
je leglo na pusa...

Matilda. Ali vam je slabo, stiček?

Groz. Kdo je govoril o tem? - In kadar te poprosi
o tistih rečeh, ne poveš oči, to je starinsko...

... Hm... Čudno je kljub temu... (Odneje) (Odide)

Matilda. Jaz vam ~~Matilda~~ ^{Matilda} rečem, stiček, ~~da~~ ^{prosim}
~~nikar~~ se ne hudejte... (Groz odide.)

Matilda. No zdaj si slisal.

Kardivec (sede stupan). Kaj je stiček?

Matilda (smeje). Ali raj pojde! - Čisto nič se ne bo
zgodilo... Fran, ti si tako vgnemljen in tako malenkost.

Matilda. To niso malenkosti... Toda resnično Matilda,

jaz sem zelo nedostojen. ^(izkrenjen in pričen) Matilda, ti dsiica,

to res niso malenkosti... Nič se ne bo zgodilo...

gotovo, zgodilo se ne bo nič... Toda glej, Matilda,

ti dsiica moja; - kolikor jih poznam, - edino kvoje

sice je št' pošteno, dobro, nesmadrževano... In kadar

kdo samo pomisli, kadar samo pomisli, da bi

ranil kvoje čisto sice in da bi ga onagal, ~~kdaj~~

je moje sice v resnici že ranjeno. Če kdo samo

pomisli, da bi se te dotaknil, - jaz črtim, kot

da bi se te bil dotaknil že v resnici... Dokler

se ne objamem z obema rokama, kudo in
sice nemislim in bal se bom žite. Jaz se
pojim Matilda, če se ozirajo že na kvojo
sice... Matilda, dsiica, ti ne veš kako te Gornik
Matilda. Fran... Saj ne lahko poljubim, Fran in
Kardivec. Ti! - - (Jo poljubim)
Matilda. Al zdaj -
Kardivec. Zdej je samo tveba, da ti človek izgine...

Prijem bo miru... Če le prazni prostori s svojimi
neodmisljimi negami, že je vse v nevedu. Treba je,
da se kaj izgine.
Matilda. Danes ~~ne~~ pride snubit, ~~ali nisi poslušal?~~
Kardivec. Kaj mi boš odgovorila?
Matilda (smeje). Kaj bom odgovorila, Fran?...
Kardivec. Ah da, spusti mi, Matilda...
Matilda. Kadar pride, priloži malo vrata in...
Kardivec. Ali priloži, Matilda, kaj misliš ~~to~~ mene?
Matilda. Kaj nisi poslušal ravno kar?
Kardivec. Seveda sem poslušal, ali to je bilo čisto
kaj drugega... ~~Ni se ali~~ poslušal sem le tako...
slučajno...
Matilda. Ker si bil ravno pri darilih...

11. prizor.

Prijem. Siranka.
Siranka. Ali je gospod doktor domorodni?
Matilda. Da, takoj (pri gostu).
Siranka. Na združenje, gospod Kardivec.
Kardivec. Bog Vas želi. Z bogom! (Odide na levo.)
Groz (znodaj). Samo srečatek!
Matilda. Z bogom, gospod Siranka. (Za Kardivcem.)

12. prizor.

Siranka. (Gleda ga obema). Hm... Gornik bi bil lahko ljubo
sumen... ~~občutje in občut~~
Groz (z svoje sode). Daber dan, Siranka. Ali ste ^{se} me spomnili?
Siranka. Gospod doktor, kdaj sem pozabil na vas?
Groz. Kaj ste najbolj izmen vseh težjih ~~gornikov~~ ^{gornikov} ~~gornikov~~
Siranka. Jaz? Karkoli ne. Jaz sem samo gledal, študiral.
Groz. Vi literati nganjate torej nedostojnost.
Siranka. Samo zaradi itudij?
Groz. Presimljeno: kdo ~~ti~~ vas more krivati? — Pa
ste spustili Gindor frank, je slabo sili?
Siranka. Zelo slabo, že se mi je odtegal... Tako
prvo misel sem vedel, kako se bo zgodilo. Gindor
je premalo odločen, premalo prebčan. Če majhna
lintrige je zelo sposoben, ali če so lasti kaj
nelikega, ne opravi nič, — kar ker je majhen
in malenkosten...
Groz. Tako ga torej sodite; po svojih itudijih.
Pa zdaj, ko ste dovolili svoje itudije, kako
bo z njegovim listom?
Siranka. Z njegovim listom? Jaz nimam nič
opaziti z njegovim listom.
Groz. Ah, to je inenitno, kako ga zabujate.
Mal velik je ~~zaprta~~ in sironah stopi
sam. Veden je sročja, koga mi...
Siranka. Zagotavljam vas, da ni imel nikoli
questih privržencev; to je bila samo epizoda
brez pomena. Jaz na publico —
Groz. Vi ste samo študiali, da... A povejte.

47
mi, kaj nas je tako oskrnilo; zakaj ste pobegnili
tako hitro, — po komaj dovršenih študijah?
Groz. To so bile različne zunanje okolnosti, ki
so bile jasne, da Gruden ni nastavljen za
tako visoko nalogo, kakor si jo je stavil
sam in da priden navodnega zadržanja — koliki
meri — —

Groz. Da, da, — in tako dalje. — Prisil sem Vas, kaj je
napotilo oče, da so odstavile pastirja?
Pastir. Pastir je bil preneumen, to je vse. — Lahko
bi bil spraval Gornike pod svojo kuhinjo, — ali
vedrke je obile globokumnost čisto na lepem...

Groz. Če bi bil pameten, bi ga Vi ne bili prehiteli!
Groz. Ali glejte, jaz sem ga prehitel! Imenitno
prehitel, — ne? (Gre v stran, Gornik.) Hm! Imenitno
sem ga prehitel, seveda... Glejte, kako se stvari
spetunujajo. (Smečkaje.) Ali ste mislili, da sem na
klet? Ali ste je molili zadušnice? Hm?...
Pastir. (malodavno). Ne, gospod Doktor... prosim Vas...

jaz nisem bil nikoli med Vašimi razposlanki.
Groz. Samo študiral ste. — Neke kaj, gospod Pastir,
ostanite mi men. Sunka je ^{navre} z blagost.

Pastir. Da, gospod Doktor, seveda, z veseljem. To,
spustite, je bil prav za prav povod — —

Groz. Ha, ha, ha... Vi ste res ~~jo~~ značajan človek,
tupen korej, da ste dober zmiralnik...

Pastir. Nisem mislil tako, — moji so to prepričanja...

Groz. Na, na...
Pastir. Ali kon se tice sunka, — jshoda je tega
človeka. Kljub vsemu sočutju ~~seveda~~ ^{je} to človeka
~~na~~ nastopali odločno proti njemu. Nihakor
se ne sme dovoliti, da bi neki nedostojni
samovoljni ljudje prodajali svoj skrup ni
navodni in imili diske sveče ideale — —

Groz. Kaj ni bil sunka Vaš prijatelj?

Pastir. Da, toda kadar gre za navodni blago,
neha vsako prijateljstvo...

Groz. Vi ste res ^{13. prizor} jshoda značaj ^{Režinija} Gornik.

Gornik. Dober dan, gospod Doktor — —

Groz. (vseelo znamenje). Ah, blagorodje, zelo ste me
razveselili. — Prosim, blagorodje (ponudi mizico).

Očrtnoval sem Vas nehalo s strahom; z upanjem
in strahom... O bogom, gospod Pastir, z bogom!
Pastir. Klavijem se, gospoda! (Dvigne.)

14. prizor.

Groz. Gornik.

Gornik. Prisil sem na Vas dom s posebnim opravkom.
Ali bi ne mogel govoriti z gospodico Matildo.

Groz. O da, da, seveda, takoj, blagorodje... Verjemite
mi, že sem mislil, da je vse pri kraju.
Ogledilo se je z mano nekaj čudnega... To tistem
imenitem denotku, ko mi je zavezal čevelj
na levi nogi — —

Gornik. Je bilo malo čudno, res...

Groz. Di, čudno je bilo; ko je zapel vrata za seboj, je leglo neune; na pusu, na obraz... Tako so klenbli sami ob sebi brez pomena, ki človeka umesijo, a sam ne ve, kako in zakaj... Od kedaj so moje misli zelo plašne in žalostne. Gledite, skoro vas že nisem več pričakoval...

Gornik (zardeti). Di, di... jaz bi tudi....

Groz. Ali moj stari je bil neumen... Jaz nisem bojazljivca; v svojem življenju se nisem bal nikogar. Bojim se samo, če vidim kaj novega. Kje naj grem? Kako naj zgrabim? In ~~ta~~ v obrezo kisteja blaznega človeka je bilo nekaj novega.

Gornik. Sicer ni blazen.

Groz. Ne... ne zmiram. Časih je bil pameten in imel sem ga rad. Mislim, da bi mu oprostil tudi zdaj... samo pride naj k meni. Tudi plačo mu povisam... gotovo, saj je drugče pripraven človek.

Gornik. Ne verjamem, da bi se vrnil.

Groz. Morde se vne; jaz bi rad, da bi se vrnil...
 (Zakleno, stese Gorniku roko.) Vi, gospod Gornik, ste res imeniten človek. Taksi ljudje mi ugajajo, oprostite... Taksi premisljen, ugibam ves bolan in vznemirjen: "Ali pride... ali ne pride?"... In on, pošten, zračjen človek, vodi svojo pot molče in resno... brez velikih komedij, brez senti mentalnosti... Vi niste frajer, in to mi jaho, jako ugaja...

Gornik. Dovolite, gospod Doktor, vaše besede so skrinostne...

Groz. Ne jezite se, dragi gospod Gornik... Pride mi vedno, ali kaden pride, pride v veliko močjo. Nikoli se nisem govoril tako iskreno kakor to mo... Par dni so bili oblaki nad mojo hišo, ali komaj so padle prve kaplje, - že se je zjasnilo... Hvala, gospod Gornik!... (Se obrne k stolu in se pogleda počel.) In se je zjasnilo... Bog veči, nisem pil vina, a sem pijan... To mi zdravo...

Gornik. Dovolite hvala, dragi gospod Gornik (gre proti sobi na desni.) Matilda! -

15. prizor.

Prejinja. Matilda.

Matilda. Pšicček?

Groz (kibo Matildi). Matilda, spominjaj se, kar sem ti rekel. Gledaj gre... za navodov blagor. Ah, neumnost!... Pazi, Matilda!... (Gornik) ^{sposebno pomenljivo} Ostanite Vas za par minut, gospod Gornik... oprostite...

Gornik. Klomjam se, gospodična Matilda!

Matilda. Dober dan, gospod Gornik! -

16. prizor.

Gornik. Matilda.

Gornik. Gospodična Matilda, razjasniti vam moram

Hotel sem, toda beveda mi je ostala na jeziku...
Tudi pohegniti sem hotel je davno; sicer
predinočinjem. Ali duhalo me je nekaj za
suhajo... Ah, jaz sem tako nehak, tako
neumen, tako len. Ni ga ~~bilo~~ naj svetu
nesrečnjega človeka.

Matilda. Ali zdaj nendar pojdele?

Gornik. Gotovo; zdaj pojdem!... Doma je pospravljeno
vse. Pekar je popravil kovače; popotna
suhaja leži na gafi, palica na mizi. Vse
je pripravljeno. In kadar pojdem, napravim
svinček... Daleč naokoli pojdem, da ne zasidem
na tiste stopnice in da mi ne padejo kovači
iz rok...

Matilda. Posim vas, gospod Gornik, naučite se —

Gornik. Bez strah, — tako je zapisano... ^{vseeno} pojodim

Matilda, če se kdaj spomnite name, prikar
se ne zgrinjajte.

Matilda. Bog z Vami, gospod Gornik...

Gornik (stojno). Rad bi dal tako gospodu Kardivcu...

Posim, gospodine, recite mu, da ga pozdravljam.

Matilda (k dušini). Fran! —

17. prizor.

Prejeto. Kardivec.

Matilda. Poslovi se od gospoda Gornika.

Kardivec. Z bogom, gospod Gornik... Zakaj se niste
hoteli karhast sklanjati?...

Gornik. Se ne sklanjam ved; je zmerom nekaj
nevarnosti zaven. — Oprostite mi, gospod Kardivec,
niboli nisem mislil nič hudega o vas...

Kardivec. Potujite srečno, gospod Gornik... Tudi jaz
vas nisem mislil žaliti... ali zakaj ste bili tako
nerodni?

Gornik. Karor je človeku usojeno... Z bogom!

Kardivec in Matilda (za spemite do vrat). Z bogom! —
(Gornik odide.)

18. prizor.

Kardivec in Matilda.

Kardivec in Matilda (se oddahneta).

Matilda. In stric?

Kardivec. Hm! —

Matilda. To bo nekaj stršnega...

Kardivec. Ah, — tega se je treba skust; skrajn čas je.
Čemu se klavir kot skoli; po teh sobah,

Matilda? Zakaj bi ne živeli zise, — bogu potrebujemo
poleg reba? Jaz sem sit tega življenja... ~~zda~~
~~nem je zapovedal~~

Matilda. In kaj misliš?

Kardivec. Nič posebnega. To je vendar smešno... (vstane)
bega mi, sele zdaj, — tem krenotku mi je pristo
na pamet, kako neizmerno neumno je to. Zakaj
tičiva pod nadzorstvom? Kdo je kaj storil
zame in zate? Zakaj bi si ne izbral drugega
stanovanja? ... Hluc naju vzgaja, — kakšna
vzgoja! Midva se tudi sama lahko vzgajava! —
Matilda. Fran! —

Kardinec. Neumnus je to! — ~~Jaz~~ Ti zivis od denarja 51.
svojega sčeta, jaz od denarja svoje matere ... Odriven
nikoli od nikogar, — in vendar trepetava, — ~~neumnus~~
pred tem cilom. Neumnus, sakrament! ...
Matilda. Ali Fran, ~~gotopi~~ ti si nehalen —
Kardinec. Ah, kvaletnost! ... Kader pride, —
povešam: "Gospod doktor, dejte mi račun o svojem
gospodarstvu, o svojih stroških, o bistri neumnosti
vygoji. Jaz sem tega zinjienja sista. —"

19. prizor.

Rejinja. Grozd.

Grozd (zadržan). Kje pa je Gornik? ...

Kardinec (malodavno). Ah... Gornik...

Matilda. No... Gornik...

Grozd. Kaj je iz Gornika?

Matilda. Šel je...

Grozd. Kako? No, da je šel? Kaj sta govorila?

Matilda. Ah, nič posebnega...

Grozd. Fran, pojdi študirat...

~~Kardinec~~ Kardinec. Gospod doktor...

Grozd. ~~Pojdi študirat.~~ — ~~Kardinec odhaja.~~

Kardinec. Povedat vam imam nekaj zelo važnega.

Grozd. Gledaj, gledaj... (Rajenjen.) To je impertinentno.

Matilda. Kaj sta govorila?

Matilda. Striček —

Grozd. Kaj si mi odgovorila?

Matilda. Ali striček, saj me nič ni pital ni.

Grozd (prepaden). Kako, da te ni nič pital?

20. prizor. (Kehdo kuka, odlopi
Grundovka.

Rejinja. Grundovka.

Grozd (kladno). Zelo me vesel milostiva. Odhod ka čast?

Grundovka. Dobra dan, gospod doktor. (Kardinec in

Matilda). Dobra dan. — (Grozd.) Prišla sem vas svariť,

gospod doktor...

Grozd. I tako bom govoril pozneje, Matilda; — in

to tako, Fran!

Kardinec. Tudi jaz bi rad govoril z Vami...

Matilda. Fran! — 21. prizor.

Grozd (gleda molče za njima; po prestanku).

Grundovka. Prišli ste me svariť?

Grundovka. Da... na Vašo in seveda tudi na svojo

kovinost. Poveda. — Sedite, prosim! —

Grundovka. Vi veste, da je to razbor jako neumen.

Grozd. Kdo ga je povzročil?

Grundovka. To se ne prša. — Ali mislite, gospod

doktor, da so same na Vaši strani?

Grozd. Jaz mislim to. —

Grundovka. Torej se varate. Tehnica je zdaj čisto

ravnotezna, niti za belvico niste kolji. Če

se pametno ne oklenemo, pademo vsi skupaj.

Grozd. Prišli ste k meni v skrb... Do mene vam

ni nič, to je gotovo, — kaj torej nameravate?

Grundovka. Do Vas mi res ni veliko, vsekakor

zise. Ali ravno zagledal sem pisma k vam. Naša
reč je vzajemna... Prosim, poslušajte: - resimo, da
se prične kaj na življenje in smrt. Jozelj smo
se gledi vsi skupaj pod enim plascem, in pod
tem plascem je ^{zgodilo} je precej nedelikatnih stvari.
Če se prične kaj na življenje in smrt, ^{da se svetli, tisti se vidi, ki se ne deli, kaj to je bolj nedelikatno, kot pa v umu,} pokaže se na dnu še nedelikatne stvari, kam
bi to ne bilo prijetno, - ali bi bilo prijetno vam?
Groz. Kdo mi more kaj očitati?

Grudnovka. Dobro, kako bi lahko rekli, ~~ja smo samo~~
~~zvesti~~ in z vsem ponosom, - ko bi imeli, ja
lahko kakorimodoli žalombo. Ali gleyte, tektura
je ravnovesna... Tudi vam se je izvil Groz - iz rok?
Groz (pustasen). Kako, da se mi je izvil iz rok?
Grudnovka (smeje). Kaj res mislite - ?

Groz (v jrdugi). Jaz ne mislim nič... (Gre hvale po
bovi, zamitljen, prepaden).

Grudnovka. Treba se je kolagiti. Vi ste bili prav
terko nedolgi kakor moj, moj... Nekaj smesnega
je bilo na tem razdaru, ali lahko bi se bili
olamirali še bolj... Gley je čas, da stvar zakrije
in pozabi...

Groz (posasi). Milostiva, jaz vam nič ne zupam.
Ali ste prišli, da bi spravili iz mene besede...
ali ste me prišli ~~plasi~~ ^{plasi}it? Danes so bili pri
meni ljudje, ki so ~~ste~~ ^{so} včeraj legli na konopcu!

Grudnovka. Ali govorite doblat, kako govorite?

Jutri bodo ti isti ljudje zopet pri meni. ~~Če~~
~~se~~ če govorita seter le nekoliko na mojo stvar.
Prišli so k vam, ker so se zmotili. Ti ljudje
bi bili dober termometer, ko bi ne bili tako
neumni... Nevarnost je čisto dolgo. Če počemo
ostati kar smo, namreč navo, je treba, da
spravimo svoje stvari pod stieho in da se pri
pravimo... Kaj ste storili čunki?

Groz. Kako ste mi vi ~~do~~ ^{na} tako zahtevali,
da me je nekdo ramil, da so se mi zagnile
kli pod nogami. (Rajuzen). Ali jaz vam recem
vam vsim skupaj, da to ni moja poslednja
ma. Vseali ste se ~~gledali~~ ^{gledali}... Kako me počete
ponizati, kako hodite okoli mene, kakor okoli
bolnega strokea!...

Ali jaz nisem slab, nisem
bolan... Čemu prihajate s takimi stvarmi?
Tudi strahor vse ne bojim... Kaj morem zati to
če mi je zavezal čevelj na levi nogi? Ali sem
mizopovedel?... Tudi Vi ste se zmotili! - Kaj sem
izgubil v tem času, v teh kratkih dneh? Nisem
nisem izgubil, niti krohice svoje moči...
Vrnil se ho k meni, sčasom in majhen... Bogam
se ljudi... Vrnil se ho ogozljufen, raztezan in
slab. Jaz poznam te strahove! Mnogo jih
je že bilo in vi so poginili, jaz pa sem
ostal... Zmotili ste se nam mamo milostiva.

Tektura je ravnovesna, ranse so enake...
Tektura je ravnovesna, ranse so enake...

Hej!... jaz zakličem, samo premignem, in navod 53.
hodi za mano... Da, nemara je to slabost;
prišla je samo slučajno, od ~~pozabljene~~ večerje...
Tako ste se zmotili nad menoj; ravno v
torej mi, ko stojim višje, ~~da~~ tvego sem stal
kdaj prej... Gornik se mi je izvleč iz rok?...
Varate se; on ne more iz mojih rok, prišel
sem ga ~~z~~ ~~premočnim~~ jermenom... Obilo me je
nehaj slabosti in tistih čenostnih kam
miselil tudi jaz, da sem navzdel. Ali ~~moji~~
kda so krdna, nenevedno krdna! —

Grudnovka (vstane). Torej pozneje, gospod doktor. Če
mislite, da sem mi zadržal čas, kdaj potrpimo.
~~Ta~~ ~~svidenje!~~ — ~~gospod doktor!~~

Groz. Kikom mislite berko. Kaj me pride Vas moj
prosit opričenja. Lahko mi spustim, ker
nimam od njega ne škode ne koristi...

Grudnovka. Dokler govorite o opričenju, se o spav
ne more govoriti. Pozneje torej. (Marc. se.)

Groz. Torej nikoli... (Katerina pride.)

Katerina. Vino je ^{22. prizor.} ~~prejeto~~ Katerina. Ali hoče, lue...
Groz. Ne. (Katerina odide.)

Grudnovka (vstane, odhaja). ^{23. prizor.} ~~Grudnovka~~ Grudnovka. ~~Grudnovka~~ Grudnovka.
Se; taki stekovi, kakor je škaka, so neverni.

Groz (tiče). Jaz se jih ne bojim... (Slipoma neodločno).
Toda... zakvalim Vas, milostiva... (Prez njó; pljane dui).
Se brehotek, milostiva... Ali res mislite, da
je tehnica ravnovesna, da je čas skrajšen...?

Grudnovka. Vi ste rekli, da ni.

Groz (z zamisljen). Leglo mi je na sice in neč stien.
Božon, milostiva.

^{24. prizor.}
Aljinger. Piratka. Klender. Kremžar. ~~Pozneje: Kremžar. Piratka. Klender. Kremžar.~~
Piratka. Ali ste slisali, kaj je napravil?

Kremžar. To precega vse moje dostojnosti.

Klender. Zapret takega človeka! Taj je zblaznel.
Ne cesti, naj ga aretirajo.

Groz (prestran). Kaj ji napravil škaka?

Piratka. Slab dostop je napravil; ali kerki
dostopi so neverni, — vrag vedi, kaj lahko
pride iz takih dostopov. Prosim, čujte: —

Kremžar. Ne tak način, se usijo idealni; tako
se spodkopuje vera ~~in~~ ~~avtoritete~~. To bi morala
zakleniti blada ~~Klender~~ Klender. Policija bi morala posei
zadržati vmes.

Piratka. Čujte. (Velik list papirja v roki). Jaz ne govorim
za tiste ljudi, ki niso več ljudi in hrupa
in meso, temveč stevalke in kolpi; ne za
tiste ljudi, ki se jim zdi fraze o narodovem
blagu, o narodovih idealih, o avtoritetah,
kredicijah, zakonih in tako dalje svete in
nedotakljive. Zakaj ko niso več ljudi,

semec i stevilke v kolpi; brez jizljenja in brez
ponosa... Za kirke govorim, ki jim je ljubo
cimena resnica nego blagoslovljeni laj..."
Govorim, poslušajte, - ali mi do blagoslov?
Groz. Kje je dal to tiskat? Kdo se je
prediznil to tiskat?

Klemžer, Klander, Le naprej!
Sirakha, Govorim. - Gospod Doktor, prosim. Tukaj
meri na Vas, - imenunje Vas induktus, oporite,
svinjo.

Klemžer, Impertinentus, nedostojno!

Sirakha, "Doktor Grozd bi bil rad ministar
ali vsaj vsem bavebnik, - za narodov blago.
Tudi Doktor Gruden bi bil rad ministar
ali vsem bavebnik, - tudi za narodov blago.
Vse, dragi moji, vse za narodov blago. Ktor
dandanes javno laže, - laže za narodov blago.
Ktor govori javno resnico, - ga smetajo
in preganjajo ter naposled uničijo, - za
narodov blago! - In za narodove ideale; -
za narod nima naveden ideal in koliko
idealov! Le prestopi se na cest neokretno
za stopiti idealu ne knuje oho. In kakim
boji se bijejo za te ideale! Ti, dragi moji, nimate
nobene idealov, niti ne ves, kaj so
ideali, tudi svoj prijatelj jih nima. Ali
bi in svoj prijatelj skupaj se imenunjeda
narod ter imata ideale! In za te njegine
ideale se bojuje & doktor Grozd in doktor
Gruden. Doktor Grozd bi ~~prej~~ dal za te njegine
ideale svojo usakunjo in doktor Gruden
svojo ženo. Za te ideale in za narodov blago!"

Klemžer, Impertinentus!

Sirakha, "Doktor Grozd in doktor Gruden sta
poštena človeka. Zakaj bi ne skrbela zase
kerha skrbimo zase mi tudi? Ti, dragi
moji, bignje s skunjami, doktor Grozd bignje
z narodovimi ideali! Razloček je samo ta
da je skunja težje napraviti in težje zbrat,
nego narodov ideal..."

Klander, In ljudej za poslušajo! -

Sirakha, Vpredmetu, v kislit zahotnih
gostilnah si je zbral svoje blage in
svoje ljudi... Kaj bo iz tega?

25. prizor.

Bejinci, Mumolja in Mumoljevka.

Mumolja, Gospoda, - gospod Doktor, jaz nisem
mislil, da bi bilo mogoče kaj takega
v našem poblevenem, pobožnem narodu... Pomislite,
prosim...

Klemžer, Ali ste tudi Vi je cikel?

Mumoljevka, Gospod Doktor, v Vasih iskan je
gled resnice, je pomoč. In takega človeka

ste gojili na svojih prsih, da zdaj s svojim
cimigrom podira, ker so zidali milijardneje:
nosti mojje v velikih in velikih kundapolnih
letih, s svetlo ljubeznijo - aha, polni zgvi-
snih idej, posebne kiske svetle ideje, ki
saudernes
Grundnočka. Gospod Doktor, ali mislite, da ni
bakteriji čas?... (Zmenci se.)

26. prizor.

Prejini. Grund (prisope razburjen).

Grund. Doktors, stvar je pri kragji, stvar
z nemonostmi. Daj moramo nastopiti
energijo, vsi skupaj, vsi porbeni in pametni.
Ljudje!... Meni so razbili skua...
Vsi. Ah... Kdo? Kdaj?

Grundnočka. Tebi pravem?

Grund. Pa ljudi neizobraženih, pol pijanih,
ste so delali ^{iz objesti} ali v resnici, - men-
ni bilo lahko pri srcu. Jaz se bojim
takih ljudi.

Groz. Ali je bil kuka med njimi?

Grund. Plihal sem njevoj glas, smejal se
je. Šel sem na stopniče, - a potem preko
urke k tebi.

Groz. Stepiš me na tihnik, da bo odpuščen...
(Da Grundu sako.)

Grund. Oprost, doktor.

Mimolj. Jaz mislim, da je to eden najvaž-
nejših trenutkov v zgodovini našega naroda.

27. prizor.

Prejini. Kardivec. Markilda.

Kardivec. Otk, Gospod Doktor, - mislite sva da
ste sami.

Groz. Kaj je?

Kardivec. Predstavljam vam svojo nevesto.

Groz. Tepec! Kajdi skudiat!

Kardivec. ~~Markilda~~ - Se danes pojdeva skudiat,
na Dunaj!... (Tipe na oknu živjenkeja na klif
gumaj hrup, smeh, in neugumjivi klici; vsi preideji)
kipoma postane linje se hrup deloma polje.)

Glas krikov pod oknom. Gospod Doktor, - Doktor
Groz! - (Pocasi, zelo glasno, vzhločno) Ali niste
čutili, da ste vas vgriznil - ko sem vam
zavezal čevelj na levi nogi? - Moji zobje
so bili - skupeni. - Kmalu boče legli na
postelj - in vam bo legel navedor
plegar - in ^{zrakaj. zračni se boji} - ^{poč. blagor. in odpr.} - ^{poč. navedorim. in odpr.}
~~progo~~, ⁱⁿ ~~Gospod Doktor~~! - (Okna živjenkeja)
Groz; gumaj hrup in smeh.)

Groz. Gospoda, gbeite se okoli mene

v tem težkem trenutku. & Vsi čutimo, da je 56.
v nevarnosti največje, ker nimamo, da so
v nevarnosti najdražje naše svetinje. Tisti
strup, ki ga dihejo je oddavna veliki, propal
narod, ki se hoče preplezati. Kihotapcho
v verui, nedolžni net nevestni Gospoda —
Meni je težko pi aicu — eslovite me.
Sirekka, pokličite Gornika ... on je naš
rešitev ... pokličite Gornika ... Matilda!
Matilda. O bogom, stiček. (Matilda in Kadivec pri vratih.)
Groz. Kam gre Matilda?
Matilda. Na Dunaj, stiček! —

Prej-nji. Gornik.

Gornik (v angleškem plašču, v roki, Peter sluga za njim).
O bogom, gospod doktor, o bogom gospoda
mi nam dalo aice, da bi Vas ^{me} pogledal če
enkrat. O bogom!
Groz. Gospod Gornik! (Kadivec. Idem, gospod Gornik!)
Gornik (se ohane, jadrne). O bogom! (Odide.)
Groz (unicen), Matilda!
Grundrova. Ali ste ^{resnično} upali? Lhvarju
čas je bil ⁺ glajle!
Matilda in Kadivec. O bogom! (Odide.)
Groz (povzga, pri vratih). Zakivite me! ... Kdo je reč bil
te sipe? —

Zaključ.

Juan Cankar

